

***Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028***

Załącznik do Uchwały nr /24
Rady Powiatu Stargardzkiego
z dnia 28 lutego 2024 r.

***Powiatowy Program
Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających
Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028***

STARGARD 2024 r.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

WPROWADZENIE

Zainteresowanie problematyką przemocy domowej datuje się na lata sześćdziesiąte ubiegłego wieku, kiedy to Henry Kempe na łamach amerykańskiego czasopisma medycznego „Journal of the American Medical Association” opisał zespół następstw powstałych w wyniku maltretowania dziecka i wprowadził pojęcie „syndromu dziecka maltretowanego”¹. Pomimo upływu tak długiego czasu zjawisko to nadal, niestety, jest niełatwe do uchwycenia i analizowania, a rzeczywiste rozmiary przemocy domowej w dalszym ciągu nie są do końca znane. Dodatkowo skrywane za wieloma stereotypami, wskutek czego nierzadko marginalizowane, przy tym skrzętnie ukrywane przez osobę stosującą przemoc, minimalizowane, jak również skrywane przez osobę doznającą przemocy, zawstydzające, obarczające i upokarzające, powodujące cierpienie oraz nieobliczalne, długoterminowe szkody, przekazywane międzypokoleniowo. Zjawisko mimowolnie wikłające w „zmoję milczenia” również świadków zdarzeń przemocowych.

Przemoc rozgrywa się w zacisku domowym, które jest prywatnym obszarem życia człowieka i jako takie podlega ochronie, ale gdy pojawia się w nim przemoc, przekroczenie progu domu jest w pełni uzasadnione, a interwencja w rodzinie z problemem przemocy daje szansę zatrzymania destrukcji, którą wprowadza osoba stosująca przemoc. Stwarza możliwości dla osób doznających przemocy i świadków przemocy domowej znalezienia oparcia i pomocy, wyjścia z sytuacji krzywdzenia, o ile i one zaangażują się w zmianę swego położenia. Interwencja może być także szansą na zmianę dla osoby stosującej przemoc przemocy.

Zgodnie z art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku² na władzach publicznych ciąży obowiązek szczególnej pomocy rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej. 22 czerwca 2023 roku weszły w życie zmiany legislacyjne dokonane w ustawie z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, które wprowadziły do porządku prawnego wiele rozwiązań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc domową oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej, w tym opracowanie i realizację nowego dokumentu programowego pn. „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2022-2028”, będącego wypełnieniem delegacji zawartej w art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej³.

Mając na względzie powyższe w Programie usystematyzowano kierunki działań samorządu powiatowego wynikające z zadań ustawowych, określono cel główny oraz cele szczegółowe. Sprecyzowano również założenia Programu, wymieniono adresatów oraz określono realizatorów. Ponadto wskazano na akty

1. I. Pospiszył, *Przemoc w rodzinie*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna WSiP, Warszawa 1994, s. 8-9, 12.

2. Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483 ze zm.

3. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

prawne oraz plany wieloletnie, do których odnosi się Program. Opisano również szczegółowo obszary, kierunki, działania oraz wskaźniki Programu.

1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Podstawę prawną opracowania i realizacji Programu stanowi art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który stanowi, że do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Natomiast obowiązujący system interwencji wobec przemocy domowej, opiera się na przepisach prawa międzynarodowego i krajowego, w tym m. in. na:

1. Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 r.⁴
2. Konwencji o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.⁵
3. Deklaracji o Eliminacji Przemocy wobec Kobiet z dnia 20 grudnia 1993 r. Rezolucja 48/104 Zgromadzenia Ogólnego ONZ⁶.
4. Rezolucji A/54/4 Zgromadzenia Ogólnego ONZ – Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 6 października 1999 r.
5. Rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 r.
6. Rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy nr R (90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 r.
7. Rekomendacji Rady Europy 1450 (2000) dotyczącej przemocy wobec kobiet w Europie.
8. Rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy Rec. (2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 r.
9. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar.
10. Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, tzw. Konwencja Stambulska⁷.
11. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej⁸.
12. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁹.
13. Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹⁰.

4. Przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 18 grudnia 1979 r. Dz. U. 1982 nr 10 poz. 71.

5. Dz. U. 1991, nr 120, poz. 526.

6. <https://libr.sejm.gov.pl/tek01/txt/onz/1993.html>.

7. Konwencja została podpisana przez Polskę 18 grudnia 2012 r., a ratyfikowana w kwietniu 2015 r. (ratyfikacja przez Prezydenta RP – 13 kwietnia 2015 r., złożenie dokumentów ratyfikacyjnych – 27 kwietnia 2015 r.).

8. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535.

9. Dz. U. z 2023 r. poz. 901.

10. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

14. Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹¹.
15. Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny¹².
16. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii¹³
17. Rządowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030¹⁴.
18. Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy na lata 2021 – 2025¹⁵.

Tworzenie spójnego i skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy rozpoczęło się od uchwalenia ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w 2005 roku. Wcześniej wszelkie działania były realizowane w ramach prawa karnego i rodzinnego oraz w ramach ustawy o pomocy społecznej. Ustawa z 2005 roku podkreślała, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, i że władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. Celem ustawy było zwiększenie skuteczności działań zapobiegających przemocy w rodzinie oraz działań eliminujących tę przemoc.

Nowelizacja ustawy przeprowadzona w 2010 roku wprowadziła między innymi: zakaz kontaktowania się osoby stosującej przemoc z osobą doznającą przemocy, zakaz stosowania kar cielesnych wobec dzieci, obowiązek informowania służb o przypadkach przemocy domowej, zasady współpracy w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych zajmujących się pracą z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc domową oraz szczegółowe rozwiązania w procedurze „Niebieskiej Karty”.

Ostatnia nowelizacja ustawy wprowadzona ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw kładzie duży nacisk na zagwarantowanie skutecznej ochrony osobom, które doświadczają przemocy domowej.

Zasadniczą różnicą wynikającą z nowelizacji jest jej nowa nazwa oraz przepis uchylający preambułę. Pojęcie przemocy w rodzinie zostało zastąpione pojęciem przemocy domowej, definicja przemocy została zmieniona, ze względu na to, że przemoc jest problemem również w nieformalnych związkach i wśród byłych małżonków, którzy nie stanowią już rodziny. W nowelizacji ustawy uwzględniono także kwestię przemocy ekonomicznej oraz cyberprzemocy za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość. Zmiana rozszerza również krąg osób objętych ochroną o niezamieszkujących razem byłych partnerów oraz dzieci będące świadkami przemocy domowej.

11. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.

12. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.

13. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 ze zm.

14. Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, M.P. 2023 poz. 1232.

15. Uchwała Nr XXII/260/21 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2025, w tym ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz ramowego programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Tabela 1: Zmiany w terminologii ustawy wprowadzone nowelizacją ustawy obowiązującą od 22 czerwca 2023 roku

Terminologia dotychczasowa	Terminologia wprowadzona nowelizacją
ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej
osoba dotknięta przemocą w rodzinie/ofiara przemocy	osoba doznająca przemocy domowej
członek rodziny stosujący przemoc w rodzinie/sprawca przemocy	osoba stosująca przemoc domową
odebranie dziecka	zapewnienie dziecku ochrony
specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	specjalistyczny ośrodek wsparcia dla osób doznających przemocy domowej
grupa robocza	grupa diagnostyczno-pomocowa
gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej
wojewódzki program przeciwdziałania przemocy w rodzinie	wojewódzki program przeciwdziałania przemocy domowej
ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową
Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej. Kolejne obowiązki przypisane powiatowi przez ustawodawcę to:

- 1) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto, do zadań własnych powiatu z zakresu administracji rządowej, dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, należy:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programów psychologiczno-terapeutycznych,
- 3) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w w/w programach, o oraz o ich ukończeniu.

Opracowanie niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy, pozwala jednocześnie na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz prezentuje konkretne metody

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy Powiatu Stargardzkiego. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024-2028 jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu, ale i zakłada nowe działania w myśl nowych wyzwań i obowiązków. Istotnym elementem Programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i ją stosującym. Bardzo ważnym elementem działań na rzecz przeciwdziałaniu przemocy jest dalsze rozbudowywanie komunikacji i współpraca międzyinstytucjonalna między podmiotami powołanymi do tego celu, aby osiągnąć jak najlepszy efekt związany z wykonywaniem powierzonych nowych wyzwań i obowiązków. Niniejszy dokument jest również spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2021 – 2025 oraz z Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024 – 2026.

2. PRZEMOC DOMOWA

Zgodnie ze znowelizowanym aktem prawnym przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:

- 1) niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia i mienia,
- 2) naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej, w tym seksualnej,
- 3) szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące ich cierpienie lub krzywdę,
- 4) ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- 5) naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej¹⁶.

W Słowniku języka polskiego przemoc jest definiowana jako „siła przeważająca czyjąś siłę, fizyczna przewaga wykorzystywana do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, narzucona bezprawnie władza, panowanie, czyny bezprawne, dokonane z użyciem fizycznego przymusu; gwałt”¹⁷.

Socjologia przemoc definiuje jako: „jeden z głównych, obok groźby, środków przymusu, polegający na użyciu siły fizycznej przez jednostkę czy grupę, często wbrew obowiązującemu prawu, w celu zmuszenia

16. Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu.....op. cit.

17. M. Szymczak (red.), *Słownik języka polskiego*, t. 2, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979, s. 986-987.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

jakiejś osoby czy członków grupy do określonego działania czy też uniemożliwienia podjęcia działań lub do zaprzestania wykonywania czynności już rozpoczętej; także bezprawne narzucenie władzy”¹⁸.

Irena Pospiszyl opisuje przemoc jako „wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji”¹⁹.

Przemoc domowa może przybierać różne formy: przemoc fizyczną, psychiczną, seksualną, materialną, zwaną ekonomiczną (finansową), zaniedbanie oraz cyberprzemoc. Przemocą fizyczną są wszystkie „nieprzypadkowe obrażenia poniesione w wyniku przemocy ze strony sprawcy, z którym ofiara pozostaje w relacji bliskości”²⁰. Przemoc fizyczna jest najtrudniejsza do ukrycia przez osoby doświadczające złego traktowania²¹.

Przemocą psychiczną nazywamy takie zachowanie osoby stosującej przemoc, którego celem jest wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu, umniejszanie jej poczucia własnej wartości oraz pozbawienie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem²². Przemoc psychiczna jest najtrudniejsza do zaobserwowania i udowodnienia, ponieważ nie pozostawia widocznych śladów na ciele osoby doznającej przemocy. Szczególnie dotkliwą odmianą przemocy psychicznej jest izolowanie tzn. trzymanie osoby z daleka od rodziny, sąsiadów, koleżanek, przyjaciół. Osoba stosująca przemoc kontroluje i sukcesywnie ogranicza osobie doznającej przemocy kontakty z innymi ludźmi. Celem jej działań jest izolacja społeczna osoby doznającej przemocy. Narastająca zaś izolacja potęguje u niej poczucie bezsilności, pogłębia jej samotność, zwiększa natomiast władzę sprawcy²³.

Przemoc seksualna według Wandy Badury-Madej i Agnieszki Dobrzyńskiej-Mesterhazy „polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę lub gdy obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej, ale także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu²⁴. Przemoc seksualna narusza nie tylko granice intymne, ale też granice psychologiczne człowieka.

Kewin Browne i Martin Herbert za przemoc materialną przyjmują „bezprawne finansowe wykorzystywanie i/lub kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności osoby doznającej przemocy. Zmuszanie jej do pozostawania w stanie materialnej zależności”²⁵.

18. K. Olechnicki, P. Załęcki, *Słownik socjologiczny*, Wydawnictwo Graffiti BC, Toruń 2002, s. 167.

19. I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie...*, op. cit., s. 14.

20. J. Mazur, *Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość*, Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2002, s. 41.

21. K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, *Przemoc w rodzinie*, Wydawnictwo Edukacyjne PARPA-MEDIA, Warszawa 2007, s. 10.

22. J. Różyńska, *Przemoc wobec kobiet w rodzinie*, Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2009, s. 25.

23. P.R. Salber, E. Taliaferro, *O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pierwszego kontaktu. Jak stawiać pytania, by rozpoznać problem i ocalić ludzkie życie*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1998, s. 15.

24. W. Badura-Madej, A. Dobrzyńska-Mesterhazy, *Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000, s. 15.

25. K. Brown, M. Herbert, *Zapobieganie przemocy w rodzinie*, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa 1999, s. 30.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Zaniedbanie jest zaniechaniem działania na rzecz osoby zależnej, słabszej od osoby stosującej przemoc. Najczęściej stosują je osoby dorosłe wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych lub okresowo czy przewlekłe chorych. Browne i Herbert rozróżniają dwa typy zaniedbania: rozmyślne i nieświadome. Rozmyślne zaniedbanie określają jako odmowę wypełniania lub niewłaściwe wypełnianie obowiązków opiekuńczych, w tym świadome i intencjonalne stwarzanie fizycznych i emocjonalnych zagrożeń np.: celowe porzucenie, celowe pozbawienie pożywienia, pieniędzy lub dostępu do opieki zdrowotnej. Drugi rodzaj, zaniedbanie nieświadome, opisują jako niepowodzenia w pełnieniu obowiązków opiekuńczych bez świadomego i celowego stwarzania zagrożeń fizycznych i emocjonalnych, np. porzucenie, niedostarczanie pożywienia i pieniędzy, ograniczenie dostępu do opieki zdrowotnej, spowodowane niezrównoważeniem psychicznym osoby stosującej przemoc, brakiem właściwej wiedzy, lenistwem lub chorobą²⁶.

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym²⁷.

Przemoc domową cechuje szczególna dynamika, spowodowana tym, że akty napaści, przemocy cyklicznie się powtarzają. Cykl przemocy rozpoczyna faza narastania napięcia, jest to czas, w którym osoba doznająca przemocy odczuwa wzrost napięcia w relacji z stosującą przemoc. Napięcie to odczuwają również pozostali członkowie rodziny. Osoba stosująca przemoc jest rozdrażniona. Przeżywaną złość odreagowuje na innych, wyraża różne pretensje, oskarżenia w stosunku do osoby doznającej przemocy. W zachowaniu osoby stosującej przemoc pojawia się agresja. Osoba doznająca przemocy czuje się winna, gorsza, zdenerwowana, boi się i najczęściej stara się jak najszybciej załagodzić odczuwane napięcie, często też sprostać oczekiwaniom osoby stosującej przemoc²⁸. Kulminacja napięcia emocjonalnego i nieporozumień rozpoczyna kolejną, drugą fazę cyklu przemocy tzw. fazę ostrej (gwałtownej) przemocy.

Faza ostrej przemocy to czas, w którym narastające napięcie znajduje ujście najczęściej w rękoczynach, w szarpaniu, biciu, kopaniu, niszczeniu sprzętów domowych, ale też w krzyku, wyzywaniu, wymuszaniu na osobie doznającej przemocy wykonywania pewnych czynności, na które ona nie wyraża zgody. Eksplozja przemocowych zachowań i emocji jest nieadekwatna do przyczyny. Zdarza się, że osoby doznające przemocy, w takich sytuacjach szukają pomocy, dzwoniąc na Policję. Ale bywa też tak, że osoby doświadczające przemocy szybko rezygnują z pomocy ze względu na prośby osoby stosującej przemoc, miłe gesty, łagodny ton czy zapowiedź wynagrodzenia osobie doświadczającej przemocy doznanych krzywd. Takie zachowanie zapowiada następną, trzecią fazę cyklu przemocy określaną fazą miodowego miesiąca.

26. Ibidem.

27. Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.

28. K. Michalska, D. Jaszczak-Kuźmińska, *Przemoc w rodzinie...*, op. cit., s. 16.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

W fazie miodowego miesiąca osoba stosująca przemoc stara się pogodzić z osobą doznającą przemocy i zapobiec konsekwencjom swojego złego zachowania. Osoba stosująca przemoc w obawie przed utratą kontroli nad sytuacją szybko zmienia się i staje się innym, „dobrym” człowiekiem. Wycofuje się z wcześniejszych pretensji, obiecuje poprawę, zapewnia osobę doznającą przemocy, że bardzo ją kocha i zrobi wszystko, aby była szczęśliwa. Niestety te deklaracje przekonują krzywdzoną osobę.

Przemoc jest zjawiskiem niezwykle złożonym i wieloznacznym, niemającym jednoznacznego wyjaśnienia. Badacze tego problemu wskazują na różne czynniki warunkujące ich zdaniem powstawanie i rozwój zachowań przemocowych.

Koncepcje socjologiczne wyjaśniające przyczynę przemocy, podkreślają niekorzystny wpływ stresorów społecznych na życie człowieka, takich jak: niskie zarobki, bezrobocie, złe warunki mieszkaniowe, izolacja, ubóstwo, trudne warunki pracy. Według Richarda Jamesa Gellesa „przemoc jest adaptacją do stresu lub odpowiedzi na stres”²⁹. Zgodnie z założeniami tej koncepcji przemocy domowej doświadczałyby tylko osoby i rodziny, które mają trudną sytuację, jednak problem przemocy domowej jest demokratyczny i występuje we wszystkich klasach społecznych.

Zdaniem Ireny Pospiszyl wielu badaczy uważa, że „nie ma potrzeby szukać klinicznych uzasadnień dla motywów stosowania przemocy (aczkolwiek z całą pewnością one również występują), wystarczy powiedzieć, że w większości powtarzających się przypadków takie zachowanie po prostu się opłaca”³⁰, gdyż sprawca, stosując przemoc, doprowadza do zahamowania niechcianej reakcji u ofiary, zyskuje przewagę nad drugą osobą, co w rezultacie najczęściej powoduje podniesienie samooceny osoby stosującej przemoc oraz świadomość, że kontroluje otoczenie.

Teorie stanowiące drugą grupę socjologicznych koncepcji wyjaśniających przemoc domową odwołują się do relacji sił w społeczeństwie. Badania przeprowadzone przez Davida Gila pokazują, że na indywidualne postawy wobec przemocy mają wpływ promowane w społeczeństwie wartości kulturowe, dostępność do broni oraz kontaktowanie się z modelami agresywnych zachowań, które nie zostały ukarane. Brak jawnej penalizacji zachowań przemocowych powoduje rozpowszechnianie się zachowań agresywnych³¹.

Psychologiczne wyjaśnienia przemocy domowej koncentrują się głównie na indywidualnych cechach osób stosujących przemoc. I tak koncepcje psychobiologiczne eksponują rolę wrodzonych cech osobowości człowieka, które zdaniem badaczy często mają charakter psychopatologiczny³². Zdaniem Badury-Madej i Dobrzyńskiej-Mestrehazy istnieją czynniki intraindywidualne zwiększające ryzyko wystąpienia przemocy i są to: czynniki osobowościowe (poczucie własnej wartości, kompetencji społecznych), czynniki psychopatologiczne (asocjalne zaburzenia osobowości, nadużywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych), czynniki neurologiczne (wczesnodziecięce mikrouszkodzenia

29. K. Brown, M. Herbert, *Zapobieganie przemocy...*, op. cit., s. 40.

30. I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie...*, op. cit., s. 152.

31. K. Brown, M. Herbert, *Zapobieganie przemocy...*, op. cit., s. 41.

32. I. Pospiszyl, *Przemoc w rodzinie...*, op. cit., s. 43.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

ośrodkowego układu nerwowego, urazy głowy), czynniki fizjologiczne (poziom cukru we krwi, akcji serca)³³.

Kolejne wyjaśnienie pojawiania się przemocy domowej przynosi teoria społecznego uczenia się. Podstawowe założenie tej teorii jest następujące: jeżeli agresywne zachowania jednostki wywołują pożądane, oczekiwane rezultaty, dają wzmocnienie pozytywne, to w konsekwencji będą one przez sprawcę powtarzane. Najbardziej znany przedstawiciel teorii społecznego uczenia się Albert Bandura, podkreślał znaczenie myśli i uczuć w procesie kształtowania się określonych zachowań. Wprowadził również pojęcie „wzmocnień społecznych”, reakcję pozytywną lub negatywną świadka, innej osoby na agresywne zachowania sprawcy. Zdaniem autora od reakcji świadka na agresywne zachowanie zależy, czy to negatywne zachowanie będzie powielane, czy zostanie zahamowane.

Podejście badawcze skoncentrowane na interakcjach wyjaśnia przyczyny powstawania przemocy domowej w oparciu o dwa ważne czynniki: społeczne relacje między ludźmi i środowisko, w którym one zachodzą i tak agresywne zachowania mężczyzn są ściśle związane z ideą „macho” i z tendencją do podtrzymywania obrazu własnej osoby w relacjach z innymi ludźmi³⁴.

Rodzaje skutków przemocy, rozległość ich destrukcyjnego działania zależą w dużej mierze od długości trwania przemocy, osobowości ofiary, jej sytuacji osobistej i wsparcia czerpanego z otoczenia oraz od umiejętności radzenia sobie ze stresem, poczucia bezpieczeństwa i poziomu samooceny, ale przede wszystkim od wynikającego z powyższych czynników poczucia własnej wartości. Nie można jednak wykluczyć, że doznająca przemocy osoba może przejawiać na skutek jej trwania, zaburzenia w sferze poznawczej, emocjonalnej oraz w konstrukcji „Ja”. Jadwiga Mazur zaznacza, że koszty ekonomiczne i społeczne poniesione z tytułu przemocy są ogromne³⁵.

3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU STARGARDZKIEGO

Powiat Stargardzki został utworzony z dniem 1 stycznia 1999 roku na mocy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 roku w sprawie utworzenia powiatów.

Jest szóstym, pod względem powierzchni powiatem województwa zachodniopomorskiego - obejmuje 1 519,97 km² i powiatem o największej liczbie mieszkańców – 119 190 osób³⁶ (wyłączając miasta na prawach powiatu). Znajduje się w południowo-zachodniej części województwa, w odległości 36 km od stolicy województwa - Szczecina. Od północy graniczy z powiatem goleniowskim i łobeskim, od zachodu z

33. W. Badura-Madej, A. Dobrzyńska-Mesterhazy, *Przemoc w rodzinie. Interwencja...*, op. cit., s. 17.

34. H. Toch, *Violent Men*, Aldine Publishing Co., Chicago 1969.

35. J. Mazur, *Przemoc w rodzinie. Teoria...*, op. cit., s. 79.

36. Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, Bank Danych Terytorialnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>, stan na 12.09.2023 r.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

powiatem gryfińskim i Szczecinem – stolicą województwa, od wschodu z powiatem drawskim, od południa natomiast z powiatem choszczeńskim i pyrzyckim.

Powiat składa się z 10 gmin. Jedna gmina posiada status gminy miejskiej - jest to Miasto Stargard, które jest stolicą i zarazem siedzibą władz powiatowych. Miasto Stargard stanowi główny ośrodek administracyjny, gospodarczy i kulturalny powiatu.

Cztery gminy posiadają status gmin miejsko-wiejskich, są to: Chociwiel, Dobrzany, Insko i Suchań. Pozostałe posiadają status gmin wiejskich, są to: Dolice, Kobylanka, Marianowo, Stara Dąbrowa i Stargard. W powiecie jest 5 miast: Chociwiel, Dobrzany, Insko, Stargard i Suchań.

Rysunek 1: Mapa Powiatu Stargardzkiego

Źródło: http://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_stargardzki stan na dzień 12.09.2023 r.

Przez Stargard i teren Powiatu Stargardzkiego biegnie droga krajowa nr 10, prowadząca ze Szczecina do Bydgoszczy i dalej do Torunia i Warszawy. Stolicę powiatu dzieli odległość 40 km od granicy państwa, 36 km od Szczecina, 180 km od Berlina i 120 km od terminalu promowego w Świnoujściu.

W odległości około 40 km od Stargardu znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Goleniów, z którego dogodne połączenia umożliwiają komunikację lotniczą ze światem. Stargard stanowi ważny węzeł kolejowy na mapie kraju. Linie kolejowe łączą miasto i region ze wszystkimi metropoliami Polski.

Powiat Stargardzki ma do zaoferowania niepospolite walory, które wynikają z jego położenia geograficznego, takie jak: ciągnące się równoleżnikowo pasma wzgórz na Wyżynie Inskiej, z których najwyższe Góra Głowacz wznosi się na wysokość 180 mn.p.m., doliny rzek: Ina, Krępa, Mała Ina, Pęczinka i Krąpiel, która ma typowo górski charakter, z głęboko wciętym i krętym korytem. Największym jeziorem regionu jest piąte co do wielkości w Polsce jezioro Miedwie o powierzchni 35 km²³⁷.

37. Źródło: https://powiatstargardzki.pl/strona/menu/20_powiat_w_pigulce, stan na dzień 12.09.2023 r.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

O rozwoju turystyki w powiecie stanowią przepiękne zabytki Stargardzkiej Starówki, z najcenniejszym, wpisanym na listę Pomników Historii Prezydenta RP, gotyckim kościołem Najświętszej Marii Panny z końca XIII wieku, rozbudowanym w XIV i XV w. Jego unikatowość polega na tym, że przeszło każdego sklepienia wykonane jest według innego wzoru. Świadectwem wysokiej klasy kunsztu budowlanego jest jego zewnętrzna, bogato zdobiona elewacja. W Marianowie znajduje się klasztor cysterek ufundowany w 1248 roku przez księcia Barnim I, w którym po reformacji urządzony został zakład dla panien szlacheckich. To właśnie tam blisko 40 lat spędziła Sydonia von Borck, którą posądzono o czary i o klątwę rzuconą na ród Gryfitów, a następnie ścięto i spalono na stosie w 1620 r.

W krajobrazie gospodarczym Powiatu Stargardzkiego dominuje rolnictwo. Użytki rolne stanowią 61% całej powierzchni powiatu, korzystna jest struktura gospodarstw rolnych, średnia wielkość gospodarstwa rolnego jest wysoka i wynosi 23,7 ha. Jednym z największych gospodarstw w województwie zachodniopomorskim jest Spółdzielcza Agrofirma Witkowo. Ze względu na podstawowy rodzaj działalności prowadzonej przez podmioty gospodarcze najliczniej reprezentowana jest branża handlowa i naprawy, budownictwo, obsługa nieruchomości i przetwórstwo przemysłowe, które zdominowane jest przez przetwórstwo spożywczo-rolne oraz produkcję materiałów budowlanych. Możliwości inwestycyjne w Stargardzie wiążą się głównie ze strefą Stargardzkiego Parku Przemysłowego oraz Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną.

Powiat Stargardzki zajmuje pierwsze miejsce w skali województwa pod względem wartości zaangażowanego kapitału zagranicznego przypadającego na 1 mieszkańca w wieku produkcyjnym³⁸.

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Liczba mężczyzn zamieszkujących Powiat Stargardzki była w 2022 roku mniejsza od liczby kobiet – stanowiły one 50,9% ogólnej liczby ludności (51 910 kobiet), natomiast mężczyźni 49,1% (50 865 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w 2022 roku w Powiecie wynosił 104 co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 104 kobiety.

Struktura ludności w Powiecie Stargardzkim według ekonomicznych grup wieku w 2022 roku przedstawiała się następująco:

- 1) 18,1% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia,
- 2) 59,4% mieszkańców było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- 3) 22,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – 65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet.

Stan cywilny mieszkańców Powiatu Stargardzkiego wygląda następująco:

- 1) kawalerowie stanowią 32,1%, panny natomiast 22,2%,
- 2) żonaci mężczyźni to 54,1%, zamężne kobiety stanowią 53,4%,

38. Źródło: <https://eregon.wzp.pl/powiaty/stargardzki>, stan na dzień 12.09.2023 r.

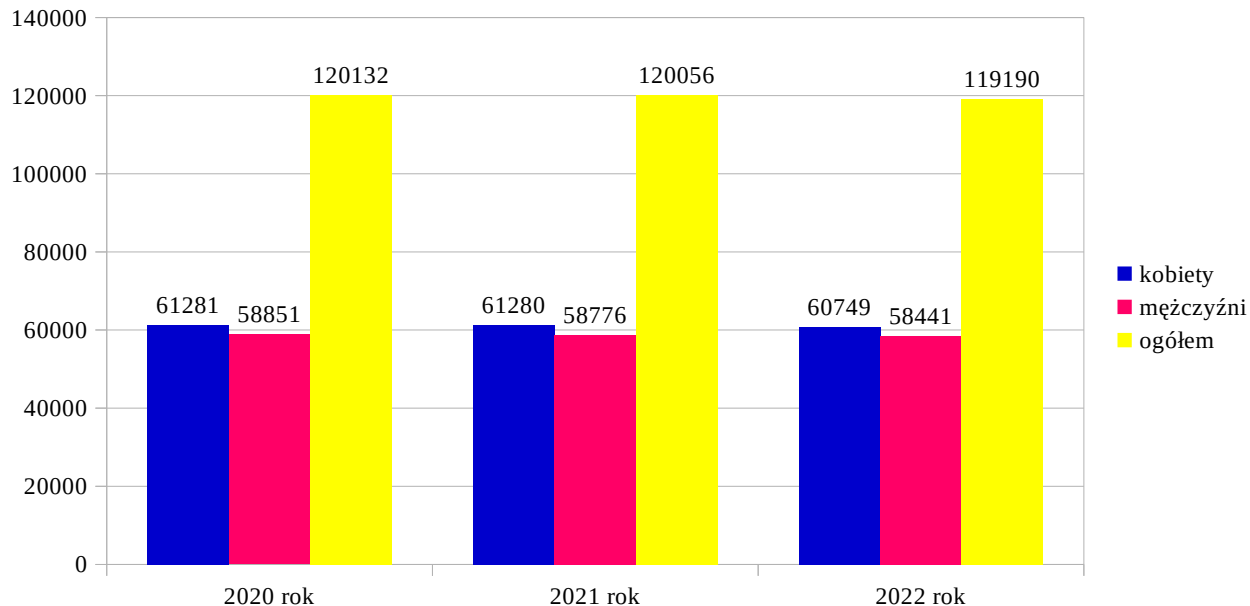

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

3) wdowcy to 2,8%, wdowy 13,3%,

4) rozwiedzeni panowie stanowią 7,5% a rozwiedzione panie 9,3%,

Rysunek 2: Liczba mieszkańców Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

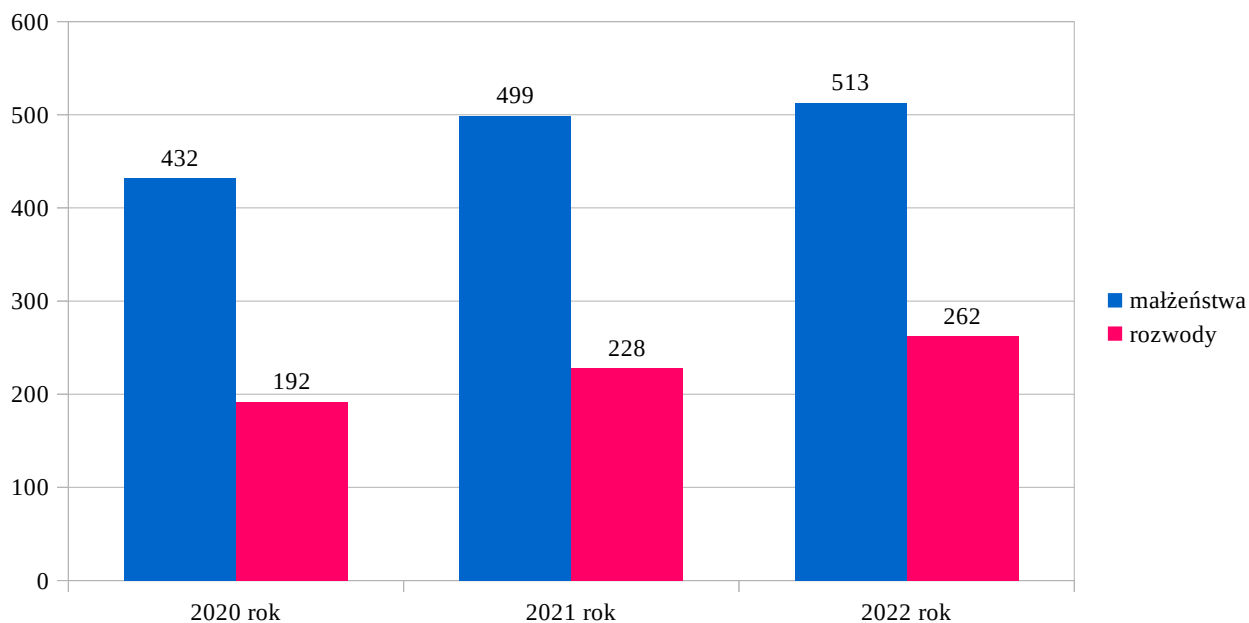
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS

5) dla 3,5% mężczyzn i 1,7% kobiet ich stan cywilny jest nieustalony.

Porównanie danych z lat 2020 - 2022 pokazuje wzrost rok do roku zarówno zawieranych małżeństw, jak i przeprowadzanych rozwodów.

Niepokojący jest jednak ciągły spadek liczby urodzeń dzieci, który na przestrzeni lat wyniósł 226, z 1076 w 2020 do 850 w 2022 r.

Rysunek 3: Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w Powiecie Stargardzkim w latach 2020-2022

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

GUS wskazuje, że liczba urodzeń w Polsce jest nadal istotnie determinowana liczbą zawieranych małżeństw. Przy czym od lat rośnie odsetek urodzeń pozamałżeńskich, w 2000 r. wynosił on około 12 %, a w 2019 r. ponad 25%³⁹.

4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE STARGARDZKIM

Określenie prawdziwej skali zjawiska i problemu przemocy domowej jest bardzo trudne, zarówno na terenie powiatu, jak i całego kraju. Dzieje się tak głównie dlatego, że nie ma możliwości uzyskania dokładnych i wiarygodnych danych w tym zakresie. Powodem tego stanu rzeczy jest przede wszystkim wstyd i strach osób, które doświadczyły przemocy i mówią bardzo niechętnie o swojej sytuacji, nie prosząc jednocześnie o pomoc i nie zgłaszając problemu do odpowiednich instytucji. Przemoc to niestety nadal ukryty problem. Dlatego też opracowując działania pomocowe w zakresie przemocy domowej należy opierać się nie tylko na danych statystycznych nadesłanych przez lokalne instytucje, ale również dostępnych danych szacunkowych.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie Powiatu Stargardzkiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie poszczególnych gmin powiatu, Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Dane pozwalające na szacowanie skali zjawiska przemocy domowej są gromadzone również przez różne instytucje i służby, które ustawowo podejmują działania w obszarze przeciwdziałania przemocy. Głównie są to dane pochodzące z interwencji przeprowadzonych przez organy ścigania i najczęściej obejmują informacje o interwencjach domowych, wszczętych procedurach „Niebieskiej Karty” oraz postępowaniach w związku z przestępstwami związanymi z przemocą domową.

4.1. PRZEMOC DOMOWA W OBSZARZE DZIAŁAŃ POLICJI

Komenda Powiatowa Policji w Stargardzie jest istotnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Powiatu Stargardzkiego. Do nadrzędnych zadań tej instytucji należy m.in. ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, a także inicjowanie i organizowanie działań, które mają na celu zapobieganie popełnianiu czynów mających znamiona przestępstwa. Istotnym narzędziem do osiągnięcia celów jest również współdziałanie, w tym zakresie, z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami

39. Źródło: gazetaprawna.pl, Co czwarte dziecko w Polsce rodzi się w związku pozamałżeńskim [Raport GUS]

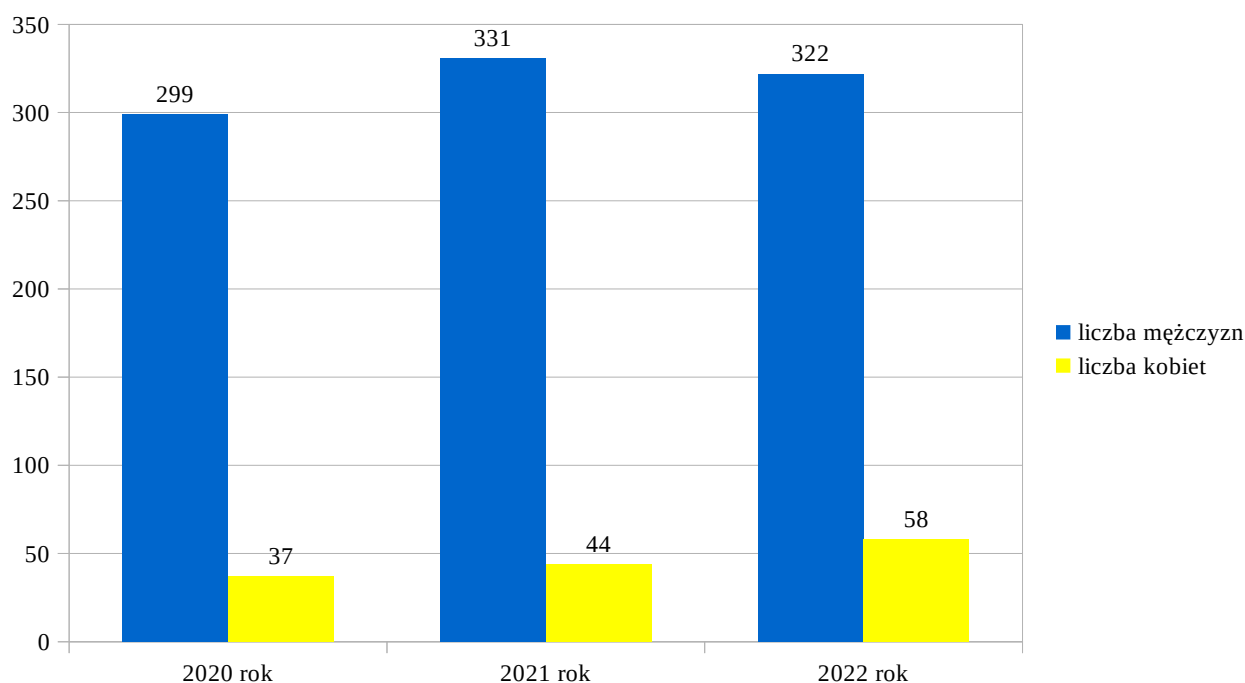

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

pozarządowymi. Do działań chroniących osoby doświadczające przemocy domowej w ramach funkcjonowania Policji, zgodnie z obowiązującym prawem, zalicza się w szczególności: interwencję, podjęcie działań prewencyjnych wobec osób stosujących przemoc, udzielenie informacji osobom doświadczającym przemocy o możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy, zatrzymanie osób stosujących przemoc domową, stwarzających w sposób jednoznaczny zagrożenie dla życia bądź zdrowia osób, które jej doświadczyły, a także wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa.

Funkcjonariusze Policji w ramach zadań interwencyjnych, przeprowadzają, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, rozmowę, w której udzielają informacji o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą. Wzywają osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego. W ramach swoich kompetencji funkcjonariusze również zobowiązani są do podejmowania działań zmierzających do udzielenia bezpośredniego wsparcia osobom doznającym przemocy. Jeśli zachodzi taka potrzeba, w celu ochrony osób doświadczających przemocy mają prawo wydać osobie stosującej przemoc nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakaz zbliżania się. Policja jest również jednym z podmiotów posiadająca uprawnienia do realizowania działań zawartych w procedurze „Niebieskiej Karty”.

Rysunek 4: Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez funkcjonariuszy Policji w latach 2020-2022

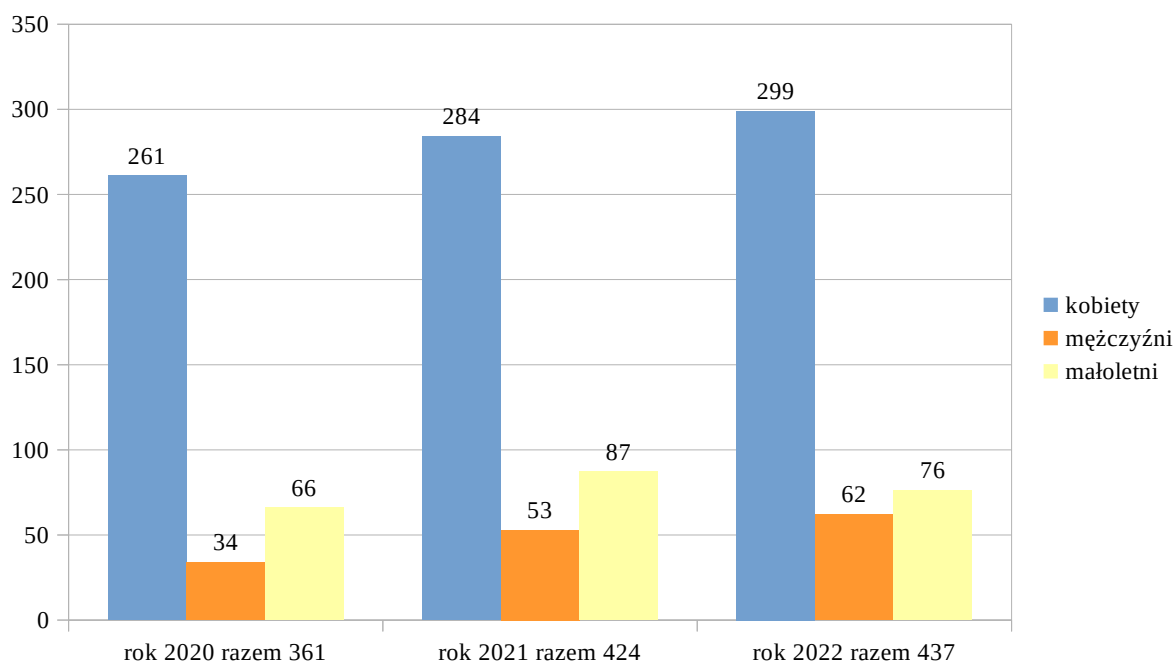
Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych KPP.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Jak wynika z danych przekazanych przez KPP, na przestrzeni lat 2020-2022 liczba osób zidentyfikowanych przez funkcjonariuszy Policji jako osoby stosujące przemoc domową zwiększyła się o około 11,58%. W 2020 roku wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” odnotowano 336, z czego 37 przypadków to kobiety stosujące przemoc (11,01%). W 2021 roku kobiety również stanowiły około 12% ogółu, ale już w 2022 roku ich odsetek wzrósł do 15,26%. Jak wynika z danych przedstawionych na rysunku nr 4, wśród wszystkich osób u których uruchomiono procedurę, jednak przeważającą ich część stanowią mężczyźni (między 88,99% - 84,74%). Kobiety stanowią niewielki odsetek, oscylujący w granicach 11,01% – 15,26% wszystkich wszczętych przez KPP procedur „Niebieskiej Karty”. Systematycznie wśród stosujących przemoc domową liczba kobiet wzrasta, bo dokonując analizy samej liczby przypadków w latach 2020 - 2022 bez żadnych porównań, odniesień i kontekstów, to w roku 2020 wszczęto 37, w 2021 r. – 44, a w 2022 r. – 58. To wzrost o ponad 60%. Tymczasem analizując wskaźniki liczbowe w odniesieniu do samych mężczyzn, to w 2020 roku liczba procedur wynosiła 299, wzrosła o 32 w roku w 2021 i wyniosła 331, a w 2022 roku wyniosła 322 czyli nieznacznie mniej niż w roku wcześniejszym.

Rysunek 5: Liczba odnotowanych przez KPP osób które doświadczyły przemocy domowej w latach 2020-2022

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych KPP.

Natomiast, jak wykazują dane statystyczne zebrane przez KPP, liczba osób które doświadczyły przemocy na przestrzeni lat 2020-2022 wyniosła razem 1222. Rysunek nr 5 zawiera wyszczególnienie tych danych z podziałem na poszczególne lata. W roku 2020 odnotowano 361 osób, które doświadczyły przemocy, w 2021 r. – 424, a w 2022 r. – 437 takich przypadków. Na przestrzeni 3 lat odnotowano wzrost o 17,4% i jest to większy odsetek osób doświadczających przemocy niż jej stosujących, przy czym trzeba dodać, że osoba stosująca przemoc może to robić wobec więcej niż jednej osoby. Analizując statystyki,

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

zawsze liczba osób, które doświadczyły przemocy jest zdecydowanie większa niż tych stosujących. A w następnych latach należy spodziewać się jeszcze większego wzrostu tej liczby, gdyż zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakazują małoletnich będących świadkami przemocy traktować automatycznie jako osoby doznające przemocy.

Analizując dane, w 2021 roku obserwujemy wzrost liczby osób doznających przemocy domowej w każdej z grup w odniesieniu do 2020 roku, w tym: kobiet – o 8,1%, mężczyzn – o 35,85%, osób małoletnich – o 24,74%. Natomiast analizując dane, w 2022 roku obserwujemy wzrost liczby osób doznających przemocy domowej w grupie mężczyzn i kobiet w odniesieniu do 2021 roku, w tym: kobiet – o 5,02%, mężczyzn – o 14,52%, przy czym nastąpił spadek liczby osób małoletnich doznających przemocy – o 12,65%.

Należy też zauważyć znaczny spadek odnotowanych osób doznających przemocy w porównaniu z danymi zawartymi w analizach w poprzednim Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy. Liczba osób w latach 2016 – 2019 rok do roku wynosiła ponad 500. Dane zebrane w roku 2020 odnotowują znaczny ich spadek, ale już w latach następnych znowu widzimy spory wzrost. Bardzo możliwe, że pandemia Covid 19 utrudniała skuteczną pracę różnych służb i instytucji w wykrywalności, interwencji i wsparciu osób uwikłanych w problem przemocy domowej. W 2021 roku znowu ta liczba wzrosła do 424, nie przekraczając jednak liczby 500. W roku 2022 liczba zwiększyła się, ale minimalnie. Analizując całościowo lata 2020-2022, najwięcej osób doświadczających przemocy to kobiety. Stanowią one aż 69% wszystkich osób. W porównaniu z latami poprzednimi odsetek spadł, ale tylko nieznacznie. Liczba dzieci utrzymuje się na zbliżonym poziomie, natomiast tendencję wzrostową wyraźnie widać wśród płci męskiej. Z roku na rok przybywa odnotowanych przypadków.

Z danych Policji wynika również, iż w ramach swoich kompetencji, podczas interwencji związanej z przemocą domową w 2021 roku, jeden raz osobie dopuszczającej się przemocy wydano nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania, w 2022 roku zdarzyło się to dwukrotnie. W 2022 roku ilość interwencji zakończonych zabezpieczeniem małoletnich zagrożonych utratą zdrowia lub życia miała miejsce 6 razy.

Tabela 2: Liczba stosowanych form przemocy

Formy przemocy	Liczba osób, które doznały poszczególnych form przemocy		
	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Przemoc fizyczna	213	230	197
Przemoc psychiczna	258	251	299
Przemoc seksualna	2	2	1
Przemoc ekonomiczna	25	2	5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych KPP.

Formy przemocy jakie odnotowała Policja w latach 2020 – 2022 to: przemoc fizyczna – 640 przypadków, przemoc psychiczna- 808, przemoc seksualna- 5, przemoc ekonomiczna w tym zaniedbanie- 32

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

przypadki. Dane te są o tyle niepokojące, że wzrasta przemoc psychiczna, która jest najtrudniejsza do zauważenia i pozostawia najbardziej dotkliwe ślady u osób jej doznających.

4.2. PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚWIECIE DANYCH WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

Kolejnym elementem diagnozy zjawiska przemocy domowej jest analiza danych za okres 2020 i 2022 roku, pochodzących ze statystyk wymiaru sprawiedliwości tj. Prokuratury Rejonowej w Stargardzie oraz Sądu Rejonowego w Stargardzie. Analizie poddane zostały dane dotyczące przestępstw z art. 207 Kodeksu karnego.

§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

Na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Stargardzie sporządzono zestawienie dotyczące liczby postępowań zakończonych aktem oskarżenia o czyn z art. 207 §1 k.k.

W 2022 roku 167 postępowań przygotowawczych o czyn z art. 207 § 1 k.k. zakończonych zostało aktem oskarżenia, w 2020 r. 233. Dane te świadczą o spadku udziału postępowań przygotowawczych zakończonych aktem oskarżenia w Powiecie Stargardzkim, co jest niewątpliwie informacją bardzo pozytywną.

Niestety brak jest danych dotyczące przestępstw z art. 207 §1 k.k. takich jak: liczba osób osądzonych i skazanych, wymiar kar, liczba osób skazanych zakwalifikowanych jako recydywiści wcześniej karanych za stosowanie przemocy domowej, liczba sprawców przemocy objętych nadzorem kuratorskim, przekazanych przez Sąd Rejonowy w Stargardzie.

4.3. ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE W POWIECIE STARGARDZKIM

Zgodnie z ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw⁴⁰, jednym z zadań własnych gmin jest tworzenie Zespołów

40. Dz. U. 2010 nr 125 poz. 842

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Interdyscyplinarnych, które działają na rzecz kompleksowego rozwiązywania problemu przemocy domowej. Zespoły Interdyscyplinarne zajmują się także zbieraniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie - całościowym diagnozowaniem sytuacji w tym aspekcie. Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego mogą wchodzić także przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej (jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta), kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Posiedzenia Zespołów Interdyscyplinarnych odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Obsługę organizacyjno-administracyjną zespołu zapewnia zawsze ośrodek pomocy społecznej.

Tabela 3: Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych		
	2020	2021	2022
Chociwel	17	22	24
Dobrzany	6	4	4
Dolice	6	5	4
Ińsko	3	4	4
Kobyłanka	4	4	4
Marianowo	4	4	4
Stara Dąbrowa	7	4	4
Gmina Stargard	2	4	4
Miasto Stargard	8	19	21
Suchań	11	24	17
Łącznie Powiat Stargardzki	68	94	90

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z ZI.

Analiza danych zawartych w tabeli nr 3 wskazuje, iż najwięcej spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło się w Suchaniu w roku 2021 oraz w Chociwlu w roku 2022 (po 24 spotkania). Te dwie gminy na przestrzeni trzech lat zwołały najwięcej posiedzeń Zespołów. Zespół Interdyscyplinarny w Mieście Stargard (mimo najbardziej zaludnionej gminy) znalazł się dopiero na miejscu trzecim odnośnie liczby posiedzeń Zespołów. Należy przy tym zauważyć, że w 2020 r. zaczęła się pandemia Covid 19 i trwała około dwóch lat, a to z jednej strony bardzo utrudniało pracę niemal wszelkich instytucji, z drugiej zaś strony wymuszona izolacja domowa całego społeczeństwa była okazją do częstszego i zarazem trudno wykrywalnego stosowania przemocy. Co ciekawe, w niektórych gminach Powiatu Stargardzkiego, choć rok 2020 to najtrudniejszy okres pandemii, Zespoły miały potrzebę zwoływania posiedzeń częściej, niż w latach

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

następnych. Gminy Kobylanka i Marianowo mimo przeszkód związanych z izolacją spotykały się regularnie i zgodnie z wytycznymi, czyli przynajmniej raz na trzy miesiące.

Zespoły Interdyscyplinarne w ramach swoich obowiązków powołują grupy diagnostyczno-pomocowe, zwane wcześniej grupami roboczymi. Zadaniem takich grup jest podejmowanie działań obejmujących swoim zakresem doraźną pomoc osobie doznającej przemocy i długoterminowe działania pozwalające jej na zmianę funkcjonowania i poprawy sytuacji, odejście z destrukcyjnego środowiska. Są to działania dostosowane do indywidualnych potrzeb osób doznających przemocy i skupiające się na poszukiwaniu najlepszych dla niej rozwiązań. Członkowie tych grupy pracują także z osobami stosującymi przemoc. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, a jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym – wychowawca przedszkolny, pedagog szkolny, ale także mogą być to terapeuci, psycholodzy pracujący z osobami doznającymi przemocy oraz z osobami stosującymi przemoc. Jeżeli występuje potrzeba, w ramach pracy grupy może pojawić się przedstawiciel ochrony zdrowia, kurator sądowy, asystent rodziny lub inni specjaliści. Grupy w ramach swojej pracy przekazują również przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego informacje o podjętych działaniach.

Tabela 4: Liczba posiedzeń grup roboczych (teraźniejsza nazwa to grupy diagnostyczno-pomocowe) w poszczególnych gminach z terenu Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	Liczba posiedzeń grup roboczych		
	2020	2021	2022
Chociwel	0	0	0
Dobrzany	36	34	66
Dolice	89	81	68
Ińsko	20	24	33
Kobylanka	10	13	7
Marianowo	21	21	22
Stara Dąbrowa	0	0	0
Gmina Stargard	79	94	162
Miasto Stargard	1240	1140	1249
Suchań	11	23	17
Łącznie Powiat Stargardzki	1506	1430	1624

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z ZI.

Analizując liczbę posiedzeń grup roboczych (grup diagnostyczno-pomocowych) zauważalny jest najpierw spadek tych posiedzeń do 1430, a następnie wzrost do 1624 posiedzeń w 2022 roku. Porównując rok 2020 do 2022 to wzrost o 7,27%. Należy jednak zauważyć, że posiedzenia takich grup są powiązane z indywidualnymi potrzebami każdego przypadku. To od indywidualnych potrzeb zależy intensywność pracy grup. Zadaniem grupy jest skuteczne wielopłaszczyznowe działanie: od analizy zjawiska z różnych perspektyw do wdrożenia indywidualnego, w zależności od potrzeb, kompleksowego wsparcia rodziny borykającej

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

się z problemem przemocy domowej. Wzrost intensywności prac grup roboczych może mieć związek ze wzrostem przemocy domowej w poszczególnych gminach powiatu lub intensyfikacją pracy w celu zniwelowania przemocy i jej skutków.

4.4. PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚWIECIE DANYCH ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego podczas spotkań jest analiza i weryfikacja wszczętych procedur „Niebieskiej karty” i podejmowanie decyzji na temat dalszych działań wobec osób doznających i stosujących przemoc domową wobec swoich bliskich. Procedura „Niebieskiej Karty” ma na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu przemocy domowej oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Zobowiązany mi w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” są przedstawiciele pięciu podmiotów: ośrodków pomocy społecznej, Policji, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty i ochrony zdrowia.

Tabela 5: Liczba założonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych w gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	Liczba założonych „Niebieskich Kart”		
	2020	2021	2022
Chociwel	10	16	18
Dobrzany	20	15	25
Dolice	30	23	26
Ińsko	12	13	10
Kobylanka	13	20	13
Marianowo	13	12	11
Stara Dąbrowa	26	10	10
Gmina Stargard	41	42	56
Miasto Stargard	249	261	270
Suchań	9	12	6
Łącznie Powiat Stargardzki	423	424	445

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z ZI.

W Powiecie Stargardzkim w 2022 roku odnotowano wzrost liczby formularzy wszczynających procedurę „Niebieska Karta”. W 2022 roku liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” ogółem była wyższa o 21, tj. o 4,72% więcej w odniesieniu do 2021 roku i 4,95% w odniesieniu do 2020 roku.

Tabela 6: Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” w poszczególnych w gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”		
	2020	2021	2022
Chociwel	10	22	24

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Dobrzany	20	17	31
Dolice	33	31	32
Ińsko	12	13	16
Kobylanka	13	20	13
Marianowo	14	17	13
Stara Dąbrowa	26	18	21
Gmina Stargard	51	51	79
Miasto Stargard	381	396	393
Suchań	8	10	6
Łącznie Powiat Stargardzki	568	595	628

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z ZI.

Liczba prowadzonych procedur w 2022 roku wyniosła 628 i była większa o 5,26% w stosunku do 2021 roku, natomiast liczba procedur w stosunku do 2020 roku była wyższa o 9,56%. Może to wiązać się z kolejnymi przypadkami przemocy domowej w trakcie trwania procedury „Niebieskiej Karty”.

Tabela 7: Liczba zakończonych „Niebieskiej Karty” w poszczególnych w gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	Liczba zakończonych procedur „Niebieskiej Karty”		
	2020	2021	2022
Chociwel	2	16	9
Dobrzany	18	9	17
Dolice	20	15	16
Ińsko	7	7	12
Kobylanka	13	20	13
Marianowo	9	15	9
Stara Dąbrowa	8	7	4
Gmina Stargard	42	28	57
Miasto Stargard	123	182	164
Suchań	6	7	5
Łącznie Powiat Stargardzki	248	306	306

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z ZI.

Analizując całościowo powyższe dane zawarte w tabelach 5, 6 i 7 należy stwierdzić, że nie ma równowagi liczebnej między rozpoczętymi, prowadzonymi, a zakończonymi procedurami „Niebieskiej Karty” porównując dane rok do roku. Zdecydowanie większa liczba jest wszczętych procedur niż zakończanych. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” jest porównywalna rok do roku z tendencją wzrostową, natomiast zakończonych procedur w roku 2020 roku było 248, skokowo nastąpił wzrost w 2021 roku, który utrzymał się dokładnie na tej samej liczbie w roku 2022. Natomiast tabela 6 przedstawia dane procedowanych „Niebieskich Kart” całościowo i tutaj zauważalny jest systematyczny wzrost rok do roku o

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

około 5-6%, przy czym analizując sytuację w poszczególnych gminach, to w każdej liczby są inne i nie można zauważyć tu jakiejś powtarzalnej wyraźnej tendencji. Dopiero scalając dane można pewne tendencje wzrostowe zauważyć. Odnosząc się do danych zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy na lata 2021-2024, liczba wszczętych procedur wzrosła radykalnie, gdyż jeszcze w 2019 roku wynosiła 312. To wzrost o niemal 29,9%. Powiat Stargardzki odnotował na przestrzeni lat 2019-2020 diametralny skok w ramach wszczęcia procedur „Niebieskiej Karty”, gdzie najwięcej wzrostu odnotowały gminy: Miasto Stargard, Stara Dąbrowa, Dolice i Marianowo.

Tabela 8: Liczba osób które doświadczyły przemocy na terenie Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	Liczba osób, które doznały przemocy domowej		
	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Chociwel	12	24	19
Dobrzany	18	17	29
Dolice	28	22	20
Ińsko	16	13	18
Kobyłanka	13	25	12
Marianowo	27	34	36
Stara Dąbrowa	20	16	21
Gmina Stargard	44	46	64
Miasto Stargard	349	404	431
Suchań	7	11	4
Łącznie Powiat Stargardzki	534	612	649

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZI.

Z danych przekazanych przez Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie Powiatu Stargardzkiego dotyczących osób, które doświadczyły przemocy domowej, ewidentnie zauważalny jest wzrost zjawiska w skali rok do roku. Na przestrzeni trzech lat powiększyła się ich liczba o niemal 17,72%. Miasto Stargard odnotowało wzrost osób doznających przemocy o 19,03%, w Gminie Marianowo liczba ta wzrosła aż o ponad 25%, a w Gminie Stargard o prawie 31,25%.

Z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% – małoletni (10 982 osoby), z kolei 12% – mężczyźni (8 714 osób)⁴¹. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców Polski to wskaźnik ten wynosi 0,22%.

W Powiecie Stargardzkim w 2022 roku 0,54% mieszkańców doświadczyło przemocy, przy czym wyższy wskaźnik od średniego powiatowego wystąpił w Ińsku (0,57), Starej Dąbrowie (0,59), Mieście Stargard (0,64) oraz Marianowie (1,24). Najniższy natomiast jest w Suchaniu (0,10) i Kobyłance (0,19). Jak

41. <https://statystyka.policja.pl>

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

widać występowanie zjawiska przemocy domowej nie jest skorelowane ze strukturą zamieszkania ludności w Powiecie Stargardzkim, gdyż osoby doznające przemocy domowej zamieszkiwały zarówno tereny wiejskie, jak i tereny miejskie.

Tabela 9: Grupy osób doznających przemocy domowej na terenie Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Osoby doznające przemocy z podziałem na wybrane grupy społeczne			
seniorzy (powyżej 60 lat)	12	74	119
kobiety	363	391	381
mężczyźni	20	31	63
małoletni	96	116	145
osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności	5	18	29
ilość świadków przemocy	81	79	53

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych ZI.

Największą grupą osób, które doświadczyły przemocy pozostają wciąż kobiety. Ich odsetek wciąż utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Jest to grupa najbardziej odczuwająca skutki przemocy domowej. Następna grupa to dzieci. Ich wskaźnik wciąż niepokojąco rośnie. Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrósł z 96 do 145, co daje nam przyrost o ponad 33,8%. Zauważalny jest też wzrost liczby mężczyzn doznających przemocy domowej. Liczba ta zwiększyła się o 68,66%. Podsumowując, najbardziej przybyło wśród grup społecznych, które doznawały przemocy domowej: seniorów, mężczyzn i dzieci. Wskaźnik kobiet nieznacznie się odchyła rok do roku, ale wciąż pozostaje najwyższy.

W 2022 roku w Powiecie Stargardzkim liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy domowej, wyniosła 589 osób w tym:

- 1) 381 kobiet, w tym: do 65 roku życia – 70,08% (267), powyżej 65 roku życia – 29,92% (114),
- 2) 63 mężczyzn, w tym: do 65 roku życia – 76,2% (48), powyżej 65 roku życia – 23,8% (15),
- 3) 434 osób małoletnich.

Analiza struktury wiekowej osób doznających przemocy uwidacznia tendencję wzrostową w grupie osób starszych tj. powyżej 65 roku życia. Od 2020 roku bowiem systematycznie wzrasta liczba osób starszych, dotkniętych przemocą domową, co jest zjawiskiem bardzo niepokojącym. W 2022 roku udział tej grupy wiekowej był większy o 37,82 % w stosunku do 2021 roku. Na przestrzeni ostatnich 3 lat aż o 107 osoby wzrosła liczba osób starszych, doświadczających przemocy.

Tabela 10: Osoby doznające przemocy. Udział procentowy

Obszar	kobiety	mężczyźni	małoletni
Polska	72,5%	12,2%	15,3%
zachodniopomorskie	76,7%	12,8%	10,5%

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

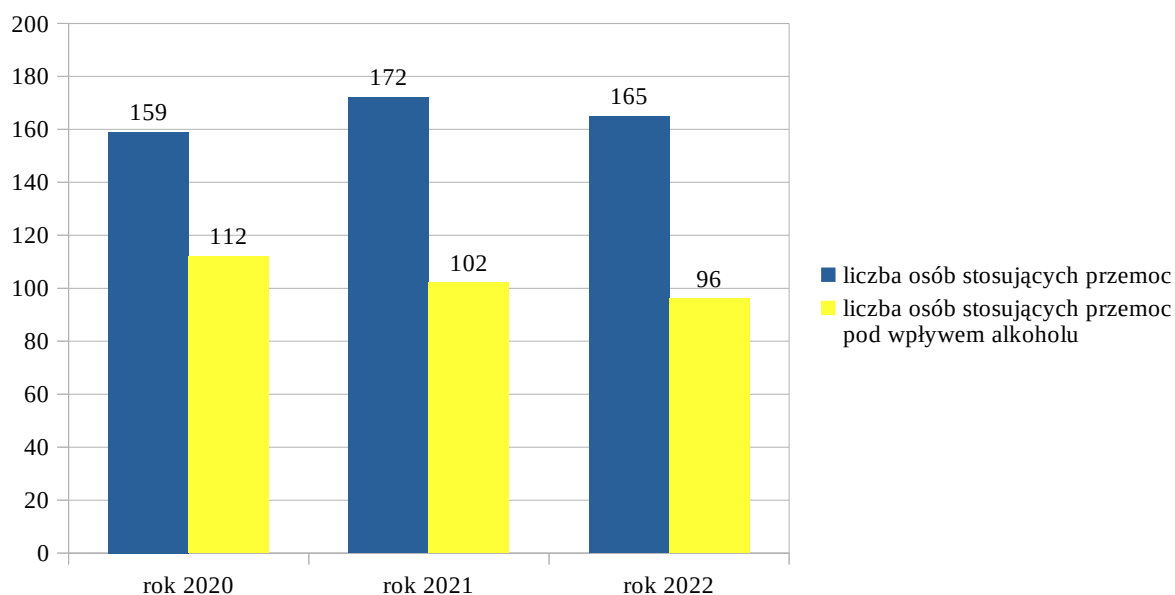
Powiat Stargardzki	64,69%	10,7%	24,62%
--------------------	--------	-------	--------

Źródło: Opracowane własne

W Powiecie Stargardzkim w 2022 roku w grupie osób doznających przemocy domowej kobiety stanowiły 64,69 % ogółu, mężczyźni 10,7%, małoletni 24,62%. Na tle kraju i województwa procentowy udział kobiet jest niższy, podobnie jak mężczyzn, ale znacząco wyższy w przypadku małoletnich doznających przemocy.

Problem nadużywania alkoholu bardzo często koreluje z występowaniem przemocy domowej, o czym była mowa we wcześniejszej, teoretycznej części Programu. W Powiecie Stargardzkim udział osób, wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej, będących pod wpływem alkoholu w analizowanym okresie lat 2020 -2022 sukcesywnie spada co przy tendencji wzrostowej występowania przemocy w Powiecie Stargardzkim budzi niepokój, że przybiera ona niepokojące formy, lub jest stosowana pod wpływem innych czynników psychopatologicznych.

Rysunek 6: Liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych ZI.

Powyższy wykres nie zawiera danych z Miasta Stargard, gdyż Zespół Interdyscyplinarny takich danych nie gromadził.

Tabela 11: Liczba sprawców przemocy domowej na terenie Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022

Gmina	rok 2020		rok 2021		rok 2022	
	sprawcy przemocy		sprawcy przemocy		sprawcy przemocy	
	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu	ogółem	w tym pod wpływem alkoholu

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Dobrzany	18	18	17	13	29	12
Ińsko	12	Brak danych	13	Brak danych	16	Brak danych
Marianowo	14	10	17	12	13	6
Dolice	28	24	22	16	18	16
Chociwel	10	4	19	9	18	11
Suchań	8	5	13	6	6	2
Kobylanka	13	6	20	8	13	6
Miasto Stargard	Brak danych	*	376	*	348	*
Gmina Stargard	30	27	33	26	42	37
Stara Dąbrowa	26	18	18	12	10	6
RAZEM	159	112	548	102	513	96

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych ZI.

* Ośrodek nie prowadzi statystyki dotyczącej liczby sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu

Analizując dane przedstawione w tabeli 11, nie jesteśmy w stanie określić jaki jest stan faktyczny rok do roku na terenie całego powiatu, gdyż brakuje nam pełnych danych za rok 2020. Bardzo wysoki przyrost osób stosujących przemoc zanotowała gmina Dobrzany. Porównując rok 2020 do roku 2022 to ponad 37,92%. Gmina Chociwel jeszcze więcej, bo aż o 44,45%. Zauważalny wzrost wystąpił jeszcze w Gminie Stargard o – 28,58%. Gmina Kobylanka ostatecznie odnotowała taką samą ilość sprawców w 2020 r. jak 2022 r. Bardzo duży spadek liczby osób stosującej przemoc zanotowały gminy Dolice, Stara Dąbrowa i Miasto Stargard. Bardzo niepokojący jest jednak fakt, że bez względu na liczbę osób stosujących przemoc w danym roku, znaczna jej część to osoby będące pod wpływem alkoholu. W 2020 roku aż 70% sprawców to osoby będące w stanie wskazującym na spożycie napojów wysokoprocentowych: w 2021 roku było to 59%, a w 2022 roku 58%. Dane zawarte na rysunku nr 6 obrazują sytuację w dziewięciu gminach (bez Miasta Stargard) gdyż OPS w Stargardzie nie dysponuje aktualnie takimi danymi. Sytuacja jest bardzo niepokojąca, gdyż jasno z nich wynika, że około trzech na czterech osób stosujących przemoc, robi to będąc pod wpływem alkoholu. Odsetek takich przypadków jest zaskakująco wysoki i jak widać sytuacje przemocowe najczęściej, bo w granicach 55%-70%, łączą się ze spożyciem alkoholu.

Przemoc jako działanie przybiera różne formy i rodzaje, poniższa tabela przedstawia dane na temat najczęstszych rodzajów przemocy i w jakich formach są stosowane wobec osób, których ta przemoc dotyka wg danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej.

Tabela 12: Liczba przypadków poszczególnych form przemocy domowej odnotowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne na terenie Powiatu Stargardzkiego

Forma przemocy	Liczba przypadków poszczególnych form przemocy w domowej odnotowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne		
	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Fizyczna	88	312	403

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Psychiczna	148	479	503
Seksualna	3	6	4
Ekonomiczna (w tym zaniedbanie)	23	31	63

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych ZI.

W 2022 roku najczęściej występującą formą przemocy w Powiecie Stargardzkim – analogicznie jak w latach ubiegłych – była: przemoc psychiczna – 51,69% (503 przypadki), przemoc fizyczna – 41,41% (403) oraz przemoc innego rodzaju (w tym ekonomiczna) – 6,47% (63). Najrzadziej występującą formą przemocy w powiecie była przemoc seksualna – 0,41% (4).

W 2022 roku w Powiecie Stargardzkim w stosunku do 2021 roku odnotowany został spadek tylko jednej z wymienionych form przemocy: seksualnej o dwa przypadki. Niepokojący jest kilkukrotny wzrost przypadków pozostałych form przemocy w odniesieniu do lat poprzednich.

Analizując dane zawarte w tabeli 12 należy zastrzec, że liczby dotyczące form przemocy wykazane w roku 2020 są niekompletne, gdyż w tamtym czasie jeszcze nie wszystkie Zespoły Interdyscyplinarne w poszczególnych gminach gromadziły akurat takie statystyki. Dopiero w 2021 roku zaczęto szczegółowo gromadzić i analizować zjawisko przemocy również w odniesieniu do jego rodzajów i form. Analizując ilość odnotowanych rodzajów przemocy, najczęściej zgłaszaną formą stosowaną przez sprawców jest przemoc psychiczna, przy czym należy dodać, że dochodzi do niej najczęściej w parze z inną formą przemocy. Niemal zawsze występuje automatycznie wraz z przemocą fizyczną czy seksualną. Bardzo niepokojące dane dotyczą również przypadków stosowania przemocy fizycznej, które często skutkują obrażeniami ciała i koniecznością uzyskania pomocy medycznej. Stosunkowo niewiele ujawnianych jest przypadków przemocy seksualnej i ekonomicznej, chociaż ta ostatnia wzrosła w ciągu roku aż o 100%.

4.5. INFRASTRUKTURA WSPARCIA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE STARGARDZKIM

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i innych ustaw.

W ramach wspierania rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej, powiaty zobligowane są do prowadzenia działań wobec osób stosujących przemoc, jak i wobec osób doznających przemocy. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie od wielu lat podejmuje działania interwencyjne i edukacyjne mające na celu wzrost motywacji instytucji pomocowych i innych organizacji do wspólnego działania na rzecz osób doświadczających przemocy. Dzięki wdrażanym działaniom wzrasta jakość usług oferowanych rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej. Od lat poszerza współpracę z

***Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028***

Zespołami Interdyscyplinarnymi i pracownikami ośrodków pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz wieloma innym podmiotami, które realizują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zasoby infrastruktury wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej w Powiecie Stargardzkim w 2022 roku nie uległy zwiększeniu. Placówki wsparcia osób doświadczających przemocy rozmieszczone są w powiecie nierównomiernie, a tym samym zabezpieczenie wsparcia, bezpośrednia dostępność do usług nie jest zapewniona w każdej gminie. Przeprowadzona analiza w zakresie rozwoju infrastruktury wykazuje, iż w 2022 roku na terenie 10 samorządów gminnych w Powiecie Stargardzkim funkcjonowały dwa podmioty oferujące wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej: Centrum Socjalne Caritas w Stargardzie i ośrodek Stowarzyszenia Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi im. dr T. Judyma w Stargardzie. Tym samym 9 gmin w powiecie nie dysponuje infrastrukturą zapewniającą wsparcie, tworząc „białe plamy” w zakresie dostępności do placówek świadczących pomoc dla osób dotkniętych przemocą domową.

4.6. PORADNICTWO I INNE FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE STARGARDZKIM

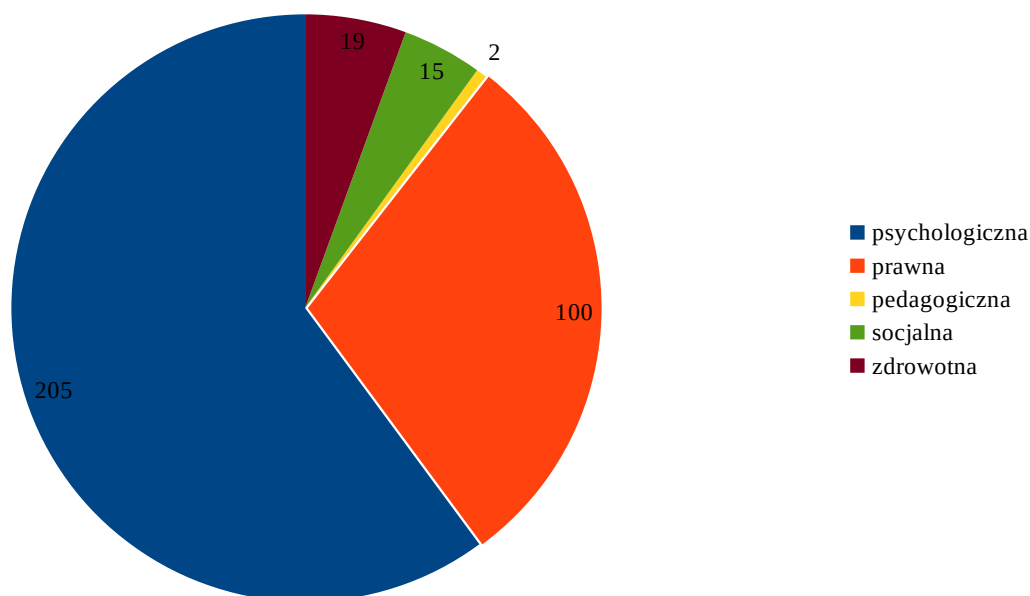
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie dla osób, które doświadczyły przemocy, przewidywała formy wsparcia w zakresie poradnictwa: medycznego, prawnego, psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego, zawodowego i rodzinnego.

Dane zawarte poniżej w formie diagramu dotyczą form wsparcia osób dotkniętych przemocą domową wraz z liczbą osób objętych poradnictwem – ogółem w Powiecie Stargardzkim w 2022 roku.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Rysunek 7: Formy wsparcia osób dotkniętych przemocą domową wraz z liczbą osób objętych poradnictwem

Źródło: Opracowane własne na podstawie danych ZI.

Powyższe dane dotyczą form wsparcia osób dotkniętych przemocą domową wraz z liczbą osób objętych poradnictwem w latach 2020-2022, prowadzonym przez samorządy gminne. W 2022 roku w instytucjach funkcjonujących w powiecie w strukturze samorządów gminnych poradnictwem objętych zostało 341 osób doświadczających przemocy. Z poradnictwa świadczonego na poziomie samorządu powiatowego skierowanego dla osób doznających przemocy domowej skorzystało w 2022 roku 29 osób o 32,76% osób mniej w stosunku do 2021 roku i 49,36% mniej w stosunku do 2020 roku.

Tabela 13: Liczba osób, którym udzielono pomocy w Centrum Socjalnym Caritas w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym udzielono wsparcia		
	rok 2020	rok 2021	rok 2022
Całodobowe schronienie i kompleksowa pomoc	5	8	2
Poradnictwo prawne	58	34	20
Pomoc psychologiczna	21	24	19

Źródło: Opracowane własne

Na poziomie samorządów gminnych w 2022 roku najwięcej osób skorzystało ze wsparcia psychologicznego – 205 osób (60,12%). W następnej kolejności osoby doznające przemocy korzystały z poradnictwa prawnego – 100 osób (29,32%). Poradnictwem socjalnym objętych zostało 15 osób (4,4%). Z poradnictwa zdrowotnego (uzależnień) skorzystało 19 osób (5,57%), z poradnictwa pedagogicznego i

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

rodzinnego skorzystało 2 osoby (0,59%). W monitorowanym okresie żadna z osób dotkniętych przemocą nie skorzystała ze wsparcia w zakresie poradnictwa medycznego.

5. DZIAŁANIA SAMORZĄDU POWIATOWEGO

Zadania samorządu powiatowego wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w latach 2020-2022 realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie. Do katalogu zadań realizowanych przez PCPR na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie należało m.in.: realizowanie programów korekcyjno-edukacyjnych, programów psychologiczno-terapeutycznych, realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej, udzielanie wsparcia osobom doznającym przemocy oraz opracowywanie, monitoring i realizacja programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5.1. PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Obowiązek realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Programy te stanowią część całego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzupełniają różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców. Podstawowym celem tych działań jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy domowej.

Instytucje i organizacje realizujące programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, powinny tworzyć system monitorowania zachowania związanego z przemocą u osób uczestniczących w programie, w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego zakończeniu oraz współpracować z instytucjami i organizacjami prowadzącymi programy przeciwdziałania przemocy i pomagania osobom doznającym przemocy w rodzinie. Samorząd powiatowy zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej posiada aktualny Powiatowy Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024-2028.

Tabela 14: Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w Powiecie Stargardzkim w latach 2021-2022

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	rok 2021	rok 2022	suma
Osoby, które przystąpiły do Programu, w tym:	7	9	16
kobiety	4	3	7

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

mężczyźni	3	6	9
Osoby, które ukończyły Program, w tym:	5	8	13
kobiety	3	3	6
mężczyźni	2	5	7

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie.

W Powiecie Stargardzkim w 2022 roku liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową wyniosła 9 i była większa o 2 osoby w odniesieniu do 2021 roku. Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową wyniosła 8 osób. Żadna z osób, które ukończyły program, nie powróciła do zachowań polegających na stosowaniu przemocy domowej.

W programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową uczestniczą w nieznacznie większej liczbie mężczyźni. Ponad 80% osób stosujących przemoc domową ukończyło program, przy czym w 2022 roku 100% kobiet, które przystąpiły do programu, ukończyło go. Mężczyźni są mniej wytrwali, program kończyło 83% z nich. Niewielka liczba osób, które uczestniczyły w programach, w porównaniu z liczbą sprawców przemocy była wynikiem dobrowolności uczestnictwa. Zespoły Interdyscyplinarne nie dysponowały żadnymi narzędziami mającymi wpływ na chęć uczestnictwa w programie.

5.2. REALIZACJA PROGRAMÓW PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNYCH

Opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową dokonywana jest przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu powiatowym. W roku 2022 w Powiecie Stargardzkim nie zrealizowano żadnej edycji programu, ze względu na brak osób chętnych. Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową stanowi kontynuację procesu zmiany zachowań przemocowych dla osób, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny. Samorząd powiatowy zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej posiada aktualny Powiatowy Program Psychologiczno-Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc Domową na lata 2024-2028.

5.3 OPRACOWANIE I UPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH UDOSTĘPNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESY PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

W 2022 roku zgodnie z wytycznymi Krajowego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na rok 2022, samorząd powiatowy dwukrotnie opracował i upowszechniał materiały informacyjne w terminie do 31 stycznia i 31 lipca. W materiałach informacyjnych przedstawiane były dane z zakresu możliwości i

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

form uzyskania pomocy m.in.: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej zarówno dla osób dotkniętych przemocą, jak i dla sprawców przemocy domowej. Informacje przesyłane były do instytucji, służb, organizacji i związków wyznaniowych.

Na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy rodzinie zamieszczone zostały informacje z zakresu upowszechnienia informacji w obszarze możliwości i form uzyskania pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej oraz programy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Znajdują się tam również informacje o ośrodków świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, placówek specjalistycznego poradnictwa oraz placówek udzielających tymczasowego schronienia.

5.4. KAMPANIE SPOŁECZNE O ZASIĘGU LOKALNYM I OGÓLNOPOLSKIM

W 2022 roku samorząd powiatowy prowadził działania ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy domowej w powiecie, na rzecz podniesienia poziomu wiedzy i świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy domowej. Odnotowany został kilkukrotny wzrost liczby bezpośrednich odbiorców programów służących działaniom profilaktycznym w odniesieniu do lat wcześniejszych. Pomimo tego działania profilaktyczne i wsparcie w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej są na niewystarczającym poziomie. W szczególności zauważyć należy niedobory w zakresie organizacji indywidualnych i grupowych zajęć edukacyjnych skierowanych do osób dotkniętych przemocą domową, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową. A przecież upowszechnianie materiałów informacyjnych oraz prowadzenie lokalnych kampanii to istotne działania profilaktyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy, które realizowane są w nielicznych samorządach gminnych.

W przeciwdziałaniu przemocy jednym z kluczowych elementów jest świadomość społeczna, dlatego też Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie przy wsparciu Starosty Stargardzkiego włączyło się w światową kampanię „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży”, przekazało informacje do samorządów gminnych zachęcającą do podjęcia działań profilaktycznych oraz do realizacji wspólnych działań merytorycznych. Przy okazji został ogłoszony konkurs pn. „Wszyscy mówimy NIE przemocy”. Zwrócono się do przedstawicieli samorządów gminnych, aby przekazane materiały dydaktyczne zostały skierowane w szczególności do: świetlic środowiskowych, szkół, przedszkoli, wydziałów, ośrodków pomocy społecznej.

5.5. ZLECANIE ZADAŃ DO REALIZACJI ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

W latach 2023 i wcześniejszych samorząd powiatowy ogłaszał otwarte konkursy z zakresu przeciwdziałania przemocy i pomocy społecznej, a dokładnie na prowadzenie Ośrodka Interwencji

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Kryzysowej i Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, gdzie osoby doznające przemocy domowej mogą uzyskać schronienie i merytoryczne wsparcie. Łącznie na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy z budżetu Powiatu Stargardzkiego przekazywano rocznie na ten cel około 100 tys. złotych. W roku 2023 z całodobowego wsparcia ośrodków skorzystało 12 osób, 3 osoby dorosłe i 9 dzieci.

5.6. KONSULTACJE SPECJALISTYCZNE

W ramach działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej funkcjonuje Punkt Konsultacyjny udzielający porad prawnych i pomocy psychologicznej. Każdy mieszkaniec powiatu potrzebujący wsparcia może zgłosić się z problemem i otrzymać doraźne wsparcie psychologiczne lub poradę prawną.

Funkcjonujące w powiecie Regionalne Centrum Kryzysowe organizuje bezpłatne konsultacje psychologiczno-pedagogiczno-socjalne w siedzibie ośrodka jak i w gminach. Udogodnieniem dla mieszkańców powiatu była możliwość wcześniejszego umówienia wizyty telefonicznej, o przyjęciu decydowała kolejność zgłoszeń.

Ponadto, każda osoba potrzebująca wsparcia uzyska bezpośrednią pomoc w punkcie wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, u konsultanta ds. przeciwdziałania przemocy, u psychologa, mediatora, prawnika czy pracownika socjalnego.

6. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

W Powiecie Stargardzkim odnotowujemy wzrost wartości wskaźnika obliczanego jako liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”. Wartość wskaźnika kolejny rok z rzędu jest coraz wyższa licząc rok do roku.

Udział mężczyzn, którzy doznają przemocy domowej w powiecie ukształtował się poniżej średniej w kraju i w województwie, natomiast udział osób małoletnich jest jednym z wyższych w porównaniu do kraju i województwa

W przypadku osób, które stosują przemoc domową w zdecydowanej większości są mężczyźni. Problem nadużywania alkoholu bardzo często koreluje z występowaniem przemocy domowej i jest poważnym wyzwaniem, choć pojawia się przesłanka, innych czynników psychopatologicznych, co będzie można potwierdzić w kolejnych latach, gdy będą prowadzone dokładne statystyki przez Zespoły Interdyscyplinarne.

W Powiecie Stargardzkim większy udział osób doświadczających przemocy domowej na terenach wiejskich nie występuje, przemoc dotyka zarówno mieszkańców miast, jak i terenów wiejskich.

Niepokój wzbudza fakt, iż z roku na rok odnotowujemy wzrost udziału osób starszych tj. po 65 roku życia, wobec których stosowana jest przemoc domowa.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Najczęściej występującą formą przemocy w powiecie jest przemoc psychiczna następnie przemoc fizyczna, natomiast przemoc seksualna stanowi najmniejszy udział w rodzajach występowania przemocy domowej.

Natężenie wewnątrzpowiatowe zjawiska przemocy domowej określane przez wskaźnik liczby osób doznających przemocy domowej w stosunku do liczby mieszkańców gminy jest zróżnicowane. Największe natężenie przemocy domowej określane obliczanym wskaźnikiem występuje w gminach: Marianowo, Miasto Stargard, Stara Dąbrowa, Ińsko.

W okresie ostatniego badanego roku zmniejszyła się liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych. W ostatnim roku natomiast zwiększyła się liczba posiedzeń grup roboczych.

Infrastruktura wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej od lat nie uległa zwiększeniu, w wielu miejscach w powiecie nie odnotowujemy specjalistycznego poradnictwa dla osób doznających przemocy domowej. Zasoby infrastruktury wsparcia są rozłożone nierównomiernie, a co za tym idzie wsparcie środowiskowe w świadczeniu pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest na niewystarczającym poziomie. 9 gmin w powiecie nie dysponuje infrastrukturą zapewniającą wsparcie.

Poradnictwo i inne formy wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej realizowane jest głównie przez gminne jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Osoby dotknięte przemocą domową najczęściej korzystają z poradnictwa socjalnego, psychologicznego i prawnego. Nie ma informacji, aby jakaś z osób skorzystała z poradnictwa medycznego.

Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową realizowane są tylko w Stargardzie, co może mieszkańcom gmin położonych najdalej od siedziby władz powiatowych utrudniać przystąpienie do programu.

Pozostałe działania o charakterze profilaktycznym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, tj.: podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej, prowadzenie kampanii są realizowane nierównomiernie i na niewystarczającym poziomie.

7. ANALIZA SWOT

Przed procesem formułowania celów, kierunków działań oraz zadań programu zastosowano analizę SWOT jako narzędzie do usystematyzowania mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na terenie Powiatu Stargardzkiego.

Mocne strony (strenghts) to zalety, atuty systemu, wszystko to, co wspomaga budowę przeciwdziałania przemocy domowej, jak również osłabia zagrożenia w realizacji Programu.

Słabe strony (weaknesses) to ograniczenia, bariery przeciwdziałania przemocy domowej, które mogą utrudniać lub nawet uniemożliwiać realizację założonych celów.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Szanse (opportunities) to istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy, które mogą być szansą korzystnej zmiany w analizowanym obszarze, natomiast zagrożenia (threats) to nic innego jak istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy, które utrudniają działania sprzyjające przeciwdziałaniu przemocy domowej i mogą być barierą w ich rozwoju.

Źródłem analizy SWOT są dostępne dane statystyczne, diagnoza, wnioski z ewaluacji Programu na lata 2021-2024 oraz materiał ze spotkań służących tworzeniu kierunków Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• zwiększanie się świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska przemocy domowej, • zmniejszające się przyzwolenie społeczne na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci, • utrzymujący się wysoki odsetek osób deklarujących podejmowanie działań w sytuacji bycia świadkiem przemocy, • poparcie społeczne dla podejmowania działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności stosowania różnorodnych form oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową, • zespoły interdyscyplinarne funkcjonują w każdej gminie, możliwość powoływania grup diagnostyczno-pomocowych, • funkcjonowanie procedury „Niebieskiej Karty”, • rosnąca liczba specjalistów ds. przeciwdziałania przemocy domowej, • rosnące zaufanie do instytucji pomocowych, • możliwość skorzystania z bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego, grup wsparcia, mediacji, • organizowanie specjalistycznych szkoleń, spotkań i konferencji, warsztatów, • zwiększenie ilości informacji dotyczącej oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy, • upowszechnienie systemowego, interdyscyplinarnego podejścia do zjawiska przemocy domowej wśród przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie zjawisku, • zwiększająca się gotowość do współpracy międzyinstytucjonalnej, • postępująca profesjonalizacja i specjalizacja kadr instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy, • upowszechnienie monitoringu działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy, • realizacja programów korekcyjno- edukacyjnych, • funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej (zwany OIK) z miejscami całodobowego	• niewystarczająca kadra niektórych instytucji, przeciążenie pracą, niskie wynagrodzenie, • niedostateczne wykorzystywanie wiedzy teoretycznej o przemocy domowej w praktyce np. mimo udziału w szkoleniach pracownicy nie stosują wiedzy o działaniach, które muszą podjąć, • trudności w odizolowaniu osób stosujących przemoc od tych doznających przemocy, mały poziom egzekucji opuszczania mieszkań przez osoby stosujące przemoc, • mity, stereotypy i przekonania na temat przemocy domowej, • niewystarczające ujawnianie przypadków przemocy w stosunku do dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, • niedobór lekarzy psychiatrów i psychologów, • powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez osobę stosującą przemoc będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu, • zbyt długi okres oczekiwania na umieszczenie osoby uzależnionej od alkoholu w zamkniętym ośrodku leczenia uzależnień, • presja czasu, zbyt duża rotacja pracowników i braki kadrowe w instytucjach pomocowych, • przerzucanie odpowiedzialności pomiędzy służbami, • zakorzenione w tradycji i obyczajach zachowania przemocowe, • niska motywacja do zmiany występująca u osób doznających przemocy w rodzinie, • punkt ciężkości położony na działania interwencyjne zamiast profilaktyczne i edukacyjne, • brak systematycznej i rzetelnej diagnozy zjawiska przemocy domowej na poziomie gminnym, • nadal zbyt mało efektywny system komunikacji międzyinstytucjonalnej, • często występująca wtórna wiktymizacja osób doznających przemocy domowej spowodowana działaniami służb, instytucji, • zbyt małe nakłady finansowe na wdrażanie Programów Przeciwdziałania Przemocy.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

pobytu, • funkcjonowania domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.	
--	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
• świadomość niedoskonałości rozwiązań prawnych i niedostosowania procedur, w tym krytyka od wewnątrz i chęć budowania lepszych rozwiązań, • konieczność wzajemnego poznania się, chęć zbudowania bazy wiedzy na temat kompetencji poszczególnych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy, • monitorowanie środowisk przemocowych, • natychmiastowa reakcja na przemoc, • wymiana informacji, dobrych praktyk, • zaangażowanie instytucji pozarządowych, • budowa jednolitego, spójnego, obowiązującego wszystkie podmioty systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w zakresie standardów i procedur interweniowania oraz monitorowania w sytuacji występowania przemocy domowej, • przeniesienie punktu ciężkości z działalności interwencyjnej na profilaktyczną i edukacyjną, • tworzenie zbiorów informacji o potrzebach związanych z przeciwdziałaniem i zwalczaniem przemocy domowej, • tworzenie warunków sprzyjających eksmisji osób stosujących przemoc domową, • możliwość pozyskiwania środków finansowych z różnych źródeł, • możliwość podejmowania współpracy instytucjonalnej, w szczególności w zakresie realizacji projektów partnerskich na rzecz przeciwdziałania przemocy, • chęć podnoszenia kwalifikacji przez kadrę i oferty szkoleniowe kierowane do osób zajmujących się pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy.	• instrumentalne wykorzystywanie procedury „Niebieskiej Karty” w konfliktach małżeńskich i sprawach rozwodowych, • multiplikacja problemów/powiązanie z innymi problemami społecznymi występujące w rodzinach doświadczających przemocy, w szczególności powiązanie z nadużywaniem alkoholu przez osobę stosującą przemoc, ubóstwem – przemoc domowa może być zarówno ich skutkiem, jak i przyczyną, • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, • niewielki udział przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz służby zdrowia w procedurze „Niebieskiej Karty”, • bezkarność osób stosujących przemoc w momencie nie wywiązywania się przez nich z zadeklarowanych działań lub nieuczestniczenia w spotkaniach grup diagnostyczno-pomocowych, • zwiększanie poczucia bezkarności wśród osób stosujących przemoc ze względu na wydłużający się tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną czy też nadużywanie zawieszania kar, • pogłębiający się kryzys rodziny, • utrwalający się wśród społeczeństwa negatywny stereotyp osoby doświadczającej przemocy, • brak reakcji na akty przemocy w rodzinie, • niewystarczające wykorzystywanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości narzędzia jakim jest program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (zobowiązanie do uczestnictwa w programie), • niedostateczne nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • utrwalanie się negatywnych wzorców w rodzinie, w tym mechanizmy bierności i rezygnacji w przypadku osób doznających przemocy, • ograniczenia proceduralne, • brak procedur w zakresie postępowania z osobami małoletnimi stosującymi przemoc, • nieprecyzyjne uregulowania prawne.

W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia znacznych utrudnień w realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024-2038 podczas opracowywania tego dokumentu przeprowadzone zostały

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

analizy problemu przemocy domowej, w tym dokonana analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie właściwych kierunków, celów i obszarów działań, które finalnie mają doprowadzić do zmniejszenia występowania tego negatywnego zjawiska w Powiecie Stargardzkim.

Podczas oceny ryzyka w realizacji działań za najbardziej zagrażające uznano:

- 1) multiplikacja problemów/powiązanie z innymi problemami społecznymi występującymi w rodzinach doświadczających przemocy, w szczególności powiązanie z nadużywaniem alkoholu przez osobę stosującą przemoc, ubóstwem – przemoc w rodzinie może być zarówno ich skutkiem, jak i przyczyną,
- 2) niedostateczne nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
- 3) deficyty w zakresie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- 4) niewystarczający stopień współpracy i kompatybilnych działań interdyscyplinarnych instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 5) bezradność opiekuńczo-wychowawcza i brak właściwych kompetencji rodzicielskich,
- 6) problem przemocy domowej jako zjawisko pokoleniowe,
- 7) możliwość nadużywania i instrumentalnego wykorzystywania procedury „Niebieskiej Karty” w konfliktach rodzinnych i międzyludzkich.

8. CELE KIERUNKI DZIAŁAŃ I REALIZOWANE ZADANIA

Na podstawie analizy zebranego materiału, jak również diagnozy problemu przemocy domowej na terenie Powiatu Stargardzkiego został wyznaczony cel główny Programu którym jest:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Powiecie Stargardzkim poprzez rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki i wsparcia.

Z tak określonego celu głównego wyłaniają się do realizacji następujące cele szczegółowe jak:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej
2. Ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej.
3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie kompetencji służb zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Cel 1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej	
Kierunki działań	Zadania
Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej
	Organizowanie powiatowych kampanii społecznych z zakresu przeciwdziałania przemocy

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

	Organizowanie konferencji/kampanii społecznych/seminariów/ wykładów/happeningów/ spotkań otwartych wśród lokalnej społeczności w celu poszerzenia wiedzy z tematyki przemocy w rodzinie i możliwości rozwiązywania konfliktów w rodzinie.
	Dystrybuowanie materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy
	Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronie internetowej/mediach społecznościowych
Prowadzenie i upowszechnianie raportów i diagnoz zjawiska przemocy domowej	Realizowanie badań społecznych z obszaru występowania problemów społecznych
	Opracowanie raportów z realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej.
	Prowadzenie analiz dotyczących problematyki przemocy domowej w powiecie, w tym określanie udziału populacji zagrożonej przemocą domową
Pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców, wobec osób stosujących przemoc	Podjęcie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie prowadzenia działalności profilaktycznej.
	Prowadzenie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych, skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli, z zakresu przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy.
	Organizowanie konkursów dla dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej w celu podnoszenia wiedzy na temat złożoności problemu.
	Wspieranie organizacji pozarządowych, które prowadzą edukację na temat zjawiska przemocy domowej.

Cel 2. Ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej	
Kierunki działań	Zadania
Świadczenie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności specjalistycznej opieki na terenie Powiatu	Świadczenie interwencji kryzysowej osobom uwięzonym w problem przemocy domowej poprzez kontynuowanie i rozwijanie działalności Punktu Interwencji Kryzysowej przy PCPR
	Publikowanie informacji o możliwości skorzystania z pomocy w szczególności: medycznej, psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej
	Zapewnianie bezpłatnego specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego, socjalnego, medycznego, zawodowego i rodzinnego
	Poszerzenie form wsparcia dla osób doznających przemocy domowej poprzez prowadzenie grupy wsparcia, terapii indywidualnej oraz pomocy mentorskiej.
Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Współpraca z Zespołami Interdyscyplinarnymi oraz innymi podmiotami gminnymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.
	Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczanie ich w pieczy zastępczej.
	W ramach Porozumienia ze Stowarzyszeniem SOS dla Rodziny w zakresie funkcjonowania Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przestępcstwem
Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej w OIK

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Starogardzkim
na lata 2024 -2028**

przemocy domowej	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej w domu dla matek z dziećmi
------------------	--

Cel 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową	
Kierunki działań	Zadania
Prowadzenia poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Realizowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu metod opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również kompetencji rodziców i opiekunów w rodzinach zagrożonych przemocą domową
	Opracowywanie, aktualizowanie i rozpowszechnianie „Informatora zawierającego aktualną bazę teleadresową podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową”
	Prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz dla osób stosujących przemoc domową
	Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową
	Prowadzenie monitoringu skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych
	Prowadzenie monitoringu skuteczności programów psychologiczno – terapeutycznych
	Poszerzenie form wsparcia dla osób stosujących przemoc domową poprzez prowadzenie grupy wsparcia,
Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia.

Cel 4. Zwiększenie kompetencji służb zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy	
Kierunki działań	Zadania
Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy domowej w Powiecie.	Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych pracowników instytucji, kadr służb i organizacji
	Organizowanie szkoleń/ spotkań/ zajęć/ warsztatów/ grup wsparcia dla pracowników instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy	Prowadzenie działań edukacyjnych dla pracowników placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych z zakresu przeciwdziałaniu problemowi przemocy.
	Doradztwo w zakresie rozwoju usług społecznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
	Organizowanie interdyscyplinarnych narad, konferencji z udziałem przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych.
	Organizowanie interdyscyplinarnych spotkań z udziałem przedstawicieli poszczególnych instytucji, służb i organizacji.
	Ewidencjonowanie instytucji wpierających osoby

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy	dotknięte przemocą domową oraz udostępnianie ewidencji Prowadzenie działań na rzecz wzmacniania koordynacji instytucji, służb i organizacji funkcjonujących w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
---	--

9. REALIZATORZY PROGRAMU

Cel 1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
Podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej	Liczba powiatowych kampanii społecznych. Liczba rozdyskrebowanych materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat przemocy domowej. Liczba ogólnopolskich kampanii, w które włączył się samorząd Liczba działań i uczestników	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy, Ośrodki Zdrowia Centrum Socjalne Caritas, parafie.
Prowadzenie i upowszechnianie raportów i diagnoz zjawiska przemocy domowej.	Liczba opracowanych powiatowych raportów, diagnoz występowania zjawiska przemocy domowej. Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy. Liczba przeprowadzonych diagnoz na podstawie analizy zebranych i danych zastanych.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy, Ośrodki Zdrowia Centrum Socjalne Caritas, parafie
Pobudzanie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców, wobec osób stosujących przemoc	Liczba zorganizowanych konkursów Liczba biorących w nich udział Liczba podmiotów zaangażowanych w działania profilaktyczne	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy, Ośrodki Zdrowia parafie

Cel 2. Ochrona i pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
Świadczenie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej oraz zwiększenie	Liczba osób korzystających ze wsparcia.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji,

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

dostępności specjalistycznej opieki na terenie Powiatu,	Liczba udzielonych porad. Liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjnych. Liczba spotkań terapeutycznych	szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, Sąd Rejonowy, Ośrodki Zdrowia parafie
Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba spotkań. Liczba współpracujących podmiotów/instytucji.	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, Ośrodki Zdrowia, parafie, Centrum Socjalne Caritas
Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej	Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, grupach samopomocowych. Liczba osób korzystających z miejsc całodobowych w mieszkaniu hostelowym. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura, szkoły, Ośrodki Zdrowia, parafie, Centrum Socjalne Caritas

Cel 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc domową		
Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
Prowadzenia poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba osób korzystających z poradnictwa Liczba udzielonych porad w ramach działalności Liczba upowszechnionych informatorów	PCPR Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, parafie
Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania	Liczba uczestników w programie Liczba uczestników które program ukończyły Liczba sporządzonych monitoringów skuteczności programów	PCPR Partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy
Podejmowanie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych.	Liczba interwencji związanych z usunięciem osoby stosującej przemoc domową z miejsca zamieszkania.	Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura,

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

--	--	--

Cel 4. Zwiększenie kompetencji służb zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania przemocy		
Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy
Zwiększenie umiejętności i kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali przemocy domowej w Powiecie.	Liczba szkoleń Liczba uczestników	PCPR, GKRPA, Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe specjalistyczne firmy szkoleniowe partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy w zależności od celu i rodzaju zadania
Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wsparcia rodzin z problemem przemocy	Liczba narad, konferencji mających charakter interdyscyplinarny. Liczba realizowanych projektów w zakresie przeciwdziałania przemocy.	PCPR, GKRPA, Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe, specjalistyczne firmy szkoleniowe, partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy w zależności od celu i rodzaju zadania, parafie, Centrum Socjalne Caritas
Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej – prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy	Liczba jednostek/podmiotów świadczących wsparcie osobom i rodzin uwikłanym w problem przemocy domowej. Liczba działań skierowanych do osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.	PCPR, GKRPA, Ośrodki Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe specjalistyczne firmy szkoleniowe partnerzy zewnętrzni zapraszani do współpracy w zależności od celu i rodzaju zadania

10. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024-2028 są:

- 1) mieszkańcy Powiatu Stargardzkiego, w tym osoby zagrożone wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- 2) osoby, które dotknięte zostały przemocą domową,
- 3) osoby stosujące przemoc domową,
- 4) świadkowie przemocy domowej,
- 5) osoby zawodowo zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki przewidziane na zadania związane z realizacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024-2028 pochodzić będą w szczególności z następujących źródeł:

1. Dotacji oraz projektów w ramach środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
2. Funduszy zewnętrznych, w tym: z programów unijnych.
3. Darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych.
4. Budżetu Powiatu Stargardzkiego

Szacunkowe planowane wydatki na realizację Programu w latach 2024 – 2028 to w sumie prawie 850 tysięcy złotych.

Pula środków jest zabezpieczana krocząco w uchwałach budżetowych na rok 2024 i lata następne oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej Powiatu Stargardzkiego.

W ramach programu nie jest uwzględniony rozwój infrastruktury.

12. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W związku z wprowadzeniem i realizacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024-2028 zakłada się następujące efekty:

1. Podniesienie świadomości mieszkańców Powiatu Stargardzkiego w obszarze przemocy domowej, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy.
2. Podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób dotkniętych przemocą domową oraz osób tę przemoc stosujących.
3. Zmniejszenie liczby osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.
4. Zmiana biernych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
5. Budowa kompleksowego i skutecznego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
6. Rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,

oraz:

Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w tym:

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

1. Udzielenie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc domową.
2. Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
Podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:
3. Podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,
4. Zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

13. EWALUACJA I MONITORING

Program ma charakter otwarty i w celu zapewnienia wysokiej jakości jego realizacji będzie podlegał monitoringowi i ewaluacji.

Monitoring Programu będzie prowadzony poprzez analizę wskaźników przypisanych do konkretnych kierunków działań przy poszczególnych celach szczegółowych. Monitoring oceny stopnia realizacji założonych celów prowadzony będzie w cyklu rocznym. Zestaw wskaźników monitoringu będzie w razie potrzeby aktualizowany i uzupełniany.

W oparciu o zebrane dane będą formułowane wnioski i rekomendacje istotne dla dalszego wdrażania Programu, jak również ocena pojawiających się wyzwań i zagrożeń, tak aby możliwe było dokonanie aktualizacji treści Programu w odpowiedzi na potrzeby społeczne wynikające z przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

W końcowym etapie realizacji programu, przeprowadzona zostanie ewaluacja końcowa mająca na celu analizę skuteczności, efektywności i trafności realizacji Programu. Wyniki ewaluacji będą stanowić podstawę do sformułowania celów i zadań w kolejnych edycjach programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

ZAKOŃCZENIE

Przemoc domowa jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyka ludzi bez względu na wiek, status społeczny, materialny, poziom wykształcenia czy wykonywany zawód. Mimo wielu działań podejmowanych przez uprawnione instytucje, jednostki samorządu terytorialnego czy organizacje społeczne nieustannie zauważa się przede wszystkim zapotrzebowanie na działania zapobiegające przemocy domowej oraz działania wspierające rodzinę, która doświadcza przemocy. Ważna jest przede wszystkim spójna, zintegrowana pomoc osób i instytucji. Jednocześnie duże znaczenie w przeciwdziałaniu przemocy ma

***Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028***

zainteresowanie samych mieszkańców, którzy nie powinni pozostawać bierni na negatywne zachowania w środowisku lokalnym.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim na lata 2024-2028 realizuje wszystkie te założenia. Należy jednak pamiętać, że są one z natury rzeczy procesem długoterminowym i mogą być skuteczne pod warunkiem zaangażowania się we współpracę i w jego realizację lokalnych samorządów, instytucji, sądów, placówek edukacyjnych, jednostek służby zdrowia, organizacji pozarządowych i wszystkich ludzi dobrej woli, którzy wyrażą chęć pomocy osobom doznającym przemocy.

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Spis treści

WPROWADZENIE.....	2
1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU.....	3
2. PRZEMOC DOMOWA.....	6
3. CHARAKTERYSTYKA POWIATU STARGARDZKIEGO.....	10
4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE STARGARDZKIM.....	14
4.1. PRZEMOC DOMOWA W OBSZARZE DZIAŁAŃ POLICJI.....	14
4.2. PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚWIELE DANYCH WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI.....	18
4.3. ZESPOŁY INTERDYSCYPLINARNE W POWIECIE STARGARDZKIM.....	18
4.4. PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚWIELE DANYCH ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH.....	21
4.5. INFRASTRUKTURA WSPARCIA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE STARGARDZKIM.....	27
4.6. PORADNICTWO I INNE FORMY WSPARCIA REALIZOWANE W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE STARGARDZKIM.....	28
5. DZIAŁANIA SAMORZĄDU POWIATOWEGO.....	30
5.1. PROGRAM KOREKCYJNO-EDUKACYJNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.....	30
5.2. REALIZACJA PROGRAMÓW PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNYCH.....	31
5.3. OPRACOWANIE I UPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW INFORMACYJNYCH UDOSTĘPNIANIE INFORMACJI Z ZAKRESY PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY	31
5.4. KAMPANIE SPOŁECZNE O ZASIĘGU LOKALNYM I OGÓLNOPOLSKIM.....	32
5.5. ZLECANIE ZADAŃ DO REALIZACJI ORGANIZACJOM POZARZĄDOWYM Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.....	32
5.6. KONSULTACJE SPECJALISTYCZNE.....	33
6. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ.....	33
7. ANALIZA SWOT.....	34
8. CELE KIERUNKI DZIAŁAŃ I REALIZOWANE ZADANIA.....	37
9. REALIZATORZY PROGRAMU.....	40
10. ADRESACI PROGRAMU.....	42
11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	43
12. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	43
13. EWALUACJA I MONITORING.....	44
ZAKOŃCZENIE.....	44

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Stargardzkim
na lata 2024 -2028**

Indeks tabel

Tabela 1: Zmiany w terminologii ustawy wprowadzone nowelizacją ustawy obowiązującą od 22 czerwca 2023 roku.....	5
Tabela 2: Liczba stosowanych form przemocy.....	17
Tabela 3: Liczba posiedzeń Zespołów Interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	19
Tabela 4: Liczba posiedzeń grup roboczych (teraźniejsza nazwa to grupy diagnostyczno-pomocowe) w poszczególnych gminach z terenu Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	20
Tabela 5: Liczba założonych „Niebieskich Kart” w poszczególnych w gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	21
Tabela 6: Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” w poszczególnych w gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	21
Tabela 7: Liczba zakończonych „Niebieskiej Karty” w poszczególnych w gminach Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	22
Tabela 8: Liczba osób które doświadczyły przemocy na terenie Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	23
Tabela 9: Grupy osób doznających przemocy domowej na terenie Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	24
Tabela 10: Osoby doznające przemocy. Udział procentowy.....	24
Tabela 11: Liczba sprawców przemocy domowej na terenie Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	25
Tabela 12: Liczba przypadków poszczególnych form przemocy domowej odnotowanych przez Zespoły Interdyscyplinarne na terenie Powiatu Stargardzkiego.....	26
Tabela 13: Liczba osób, którym udzielono pomocy w Centrum Socjalnym Caritas w latach 2020-2022.....	29
Tabela 14: Uczestnicy programu korekcyjno-edukacyjnego w Powiecie Stargardzkim w latach 2021-2022.....	30

Wykaz rysunków

Rysunek 1: Mapa Powiatu Stargardzkiego.....	11
Rysunek 2: Liczba mieszkańców Powiatu Stargardzkiego w latach 2020-2022.....	13
Rysunek 3: Liczba zawartych małżeństw i rozwodów w Powiecie Stargardzkim w latach 2020-2022.....	13
Rysunek 4: Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” przez funkcjonariuszy Policji w latach 2020-2022.....	15
Rysunek 5: Liczba odnotowanych przez KPP osób które doświadczyły przemocy domowej w latach 2020-2022.....	16
Rysunek 6: Liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu.....	25
Rysunek 7: Formy wsparcia osób dotkniętych przemocą domową wraz z liczbą osób objętych poradnictwem.....	29